

werkman v m b o
bb kb gl tl

Visitatie

vanuit de Nederlandse Dalton Vereniging

Zelfevaluatie & visitatieverslag

Naam school	Werkman VMBO
Adres	Kluisboom 1A
Postcode en plaats	9732 KZ Groningen
E-mailadres school	info.vmbo@o2g2.nl
Telefoonnummer school	050-3210555
Bestuurder(s)	Akkelys Lukkes, Herbert de Bruijne
Leidinggevende school	Monique Inja (directeur), Sander Kamstra (teamleider)
Daltoncoördinator(en)	Ilse van den Bosch, Agnes Meems, Kjeld Schalk
Aantal groepen	17
Aantal leerlingen	312
Aantal leraren	45
In bezit van daltoncertificaat	7
Bezig met daltoncursus	8 collega's en daltonstartbijeenkomst bijgewoond door alle nieuwe collega's
Stand van zaken inspectie	basis
Visitatieteam	
Voorzitter	
Lid 1.	
Lid 2.	
Lid 3.	
Lid 4.	
Lid 5.	
Datum visitatie	22 maart 2023
Soort visitatie	Regulier
(besluit vorige visitatie)	Voor vier jaar verlengd, 1 kernwaarde onvoldoende
1e licentia aanvraag	2014
Licentie verlenging	Voor 5 jaar verlengd, 1 kernwaarde (effectiviteit) onvoldoende
Versnelde visitatie licentie verlenging	
Visitatie na bezwaarprocedure	

Inhoud

1 Schoolportret	5
2 Zelfreflectie	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Aanbevelingen vorige visitatie in 2017	9
2.3 Schoolevaluatie aanbevelingen 2017	11
2.4 Visitatieteam over aanbevelingen 2017, zichtbaar in 2022	14
3 Kernwaarden van dalton	15
3.1 Vrijheid in gebondenheid / verantwoordelijkheid en vertrouwen	15
Reactie visitatieteam	16
3.2 Zelfstandigheid	17
Reactie visitatieteam	18
3.3 Samenwerking	19
Reactie visitatieteam	20
3.4 Reflectie	21
Reactie visitatieteam	21
3.5 Effectiviteit / doelmatigheid	22
Reactie visitatieteam	22
3.6 Borging als voorwaarde	24
Reactie visitatieteam	24
4 Ontwikkelvermogen	26
4.1 Parels van de school	26
4.2 Ontwikkel – en onderzoeksvragen	26
4.3 Onze verwachting van de uitslag van de visitatie	27
4.4 Waar staat onze school bij de volgende visitatie?	27
Reactie visitatieteam op de ontwikkel- en onderzoeksvragen	28
5. Gedeeld eigenaarschap	29
Uit de gesprekken met:	29
5.1 leerlingen(raad)	29
5.2 ouder(s)	32
5.3 medewerkers	34
5.4 schoolleiding en daltoncoördinator(en)	35
5.5 bestuurder(s)	36
6 Beoordeling, waardering & advies	37
6.1 Beoordeling	37
6.2 Waardering	37

6.3 Advies aan het bestuur van de NDV.....	37
6.4 Aanbevelingen 2023	38
6.5 Slotopmerking visitatieteam	40
7 Schoolreactie (Reactie door Werkman VMBO op visitatieverslag 2023)	41
7.1 Algemene reactie op het visitatieverslag 2023	41
7.2 Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen visitatieteam 2023	41
7.3 Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien	46

1 Schoolportret

Het Werkman VMBO is onderdeel van de Stichting O2G2 (Openbaar onderwijs Groningen). Op de website van O2G2 is het Werkman VMBO als volgt kort getypeerd:

Het Werkman VMBO bevindt zich in het noorden van Groningen. Een bijzondere school waar gewerkt volgens de principes van Dalton. Dit houdt in dat de leerling regisseur is van zijn of haar eigen leerproces. Het Werkman VMBO is een kleinschalige, gestructureerde en veilige school. We bieden de volgende profielen aan:

*Produceren, Installeren en Energie (PIE)
Horeca, Bakkerij en Recreatie (HBR)
Dienstverlening en Producten (D&P)*

Het Werkman VMBO staat in de wijk Lewenborg in de stad Groningen. Op de school zitten leerlingen uit de nabijgelegen wijken zoals Beijum en Oosterhoogebrug, maar ook uit andere wijken in de stad Groningen en uit omliggende dorpen. Dat zorgt ervoor dat het een school is waar veel achtergronden, culturen en tradities samenkomen. De school heeft de afgelopen jaren met een aantal uitdagingen te maken gehad: veel wisselingen in schoolleiding en docenten, herstelopdracht van de inspectie en dalend leerlingenaantal. Op alle drie de vlakken zijn positieve stappen gezet, waarbij de focus weer meer op Dalton kan komen te liggen. De school stapt volgend jaar af van Kunstkapskolan, maar blijft wel met leerdoelgericht onderwijs werken. De schoolleiding lijkt stabiel en de leerlingenkrimp lijkt tot staan gebracht.

In het schoolplan stelt het Werkman als volgt het onderwijs voor:

(Het Werkman heeft) "een tweejarige brugperiode voor vmbo BB/KB/GL/TL. In de onderbouw zitten alle niveaus door elkaar; zo kun je met elkaar en van elkaar leren. Het kan zijn dat je bij het ene vak op een ander niveau werkt dan bij een ander vak. Stel dat je heel goed bent in wiskunde, dan kun je dat vak op een hoger niveau volgen en afsluiten met het eindexamen. Dat betekent dat iedere leerling zijn/haar eigen gepersonaliseerde route kan uitstippelen samen met de docenten. Leerlingen hebben dus 2 jaren de kans om te laten zien welke opleiding het beste bij hen past en afhankelijk van de prestaties van de leerlingen is een overstap naar andere niveaus mogelijk.

Basis- en kaderleerlingen volgen in het tweede jaar een kennismakingsprogramma om de overstap naar de nog meer op het praktijkgerichte profiel soepel te laten verlopen. Er is een naadloze overgang tussen de leerjaren, omdat Werkman VMBO de doorlopende leerlijnen steeds nadrukkelijker vormgeeft.

In de bovenbouw Basis, Kader en Gemengde leerweg volgen de leerlingen in het derde en vierde leerjaar het programma van het vernieuwde VMBO (zie 1.3 Vernieuwd VMBO). In het derde leerjaar maken de leerlingen een keuze voor het beroepsgerichte profiel D&P (voor uitleg van de afkortingen zie 1.3 en 1.4) Leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg volgen na het VMBO een niveau 2 richting in het MBO. De kaderberoepsgerichte leerlingen stromen door naar de vakopleidingen en middenkaderopleidingen in het MBO-niveau 3 en 4. De leerlingen van de Gemengde leerweg stromen door naar niveau 4 MBO. Leerlingen die in de theoretische leerweg zitten, worden voorbereid op doorstroming naar het MBO/HAVO.

Er is binnen alle leerroutes volop aandacht voor de persoonlijke interesses voor de vervolgopleiding en voor de ontwikkeling van de eigen vaardigheden. Dit wordt gedaan door middel van projecten waar gewerkt wordt met (groeps-)opdrachten. Regelmatig zijn gastsprekers uit het bedrijfsleven hierbij aanwezig. Daarnaast worden bedrijven bezocht, waardoor je je goed kunt oriënteren op de verschillende beroepen en stages.

We vinden het belangrijk dat onze leerlingen zich ontwikkelen tot zelfstandige jongvolwassenen op weg naar een eigen plek in de maatschappij. Dit doen we stap voor stap vanuit een duidelijke visie gestoeld op de Daltonprincipes. Dat betekent dat er veel aandacht is voor zelfstandig leren. Ook vinden we het belangrijk dat je je verantwoordelijk voelt voor je eigen werk en je eigen leerproces. Jouw eigen ontwikkeling staat bij ons centraal. Daarom laten we je ook zelf je doelen stellen, samen met je coach. Met een laptop en een digitale learning portal kun je werken op je eigen niveau en in je eigen tempo. Natuurlijk zit je niet de hele dag achter je laptop, je werkt ook samen met anderen en doet praktijkopdrachten.”

Leeswijzer bij het visitatieverslag 2023:

TEKSTKLEUR: ZWART= ALGEMENE TEKSTEN EN VORIGE VISITATIE

BLAUW = ZELFEVALUATIE SCHOOL 2022

GROEN = VISITATIEVERSLAG 2023

2 Zelfreflectie

2.1 Inleiding

Schooljaar 2022-2023 zijn we gestart met een nieuwe schoolleiding. Weliswaar is Sander Kamstra in januari 2022 gekomen en Monique Inja in april 2022, maar dit was de start van een nieuw schooljaar met een nieuwe frisse schoolleiding. Na vele turbulente jaren hopen we nu op stabiliteit in bemensing en visie. Dit geldt ook voor de dalton ontwikkelgroep. Sinds jaren is er nu een groep die zich bezig gaat houden met de ontwikkelingen op daltongebied en de voorbereiding van deze visitatie.

Een nieuwe schoolleiding brengt ook veranderingen met zich mee. Een ingezette koers met gepersonaliseerd leerdoelgericht leren met behulp van de learning portal van Kunskapsskolan (Klikonderwijs) in de gehele school wordt gewijzigd in leerdoelgericht onderwijs in de onderbouw met de learning portal en in de bovenbouw op een andere wijze. Vanaf schooljaar 23-24 stoppen we geheel met de learning portal. De daltonvisie blijft onverminderd de aandacht houden wat te lezen is in het schoolplan. De verankering van de daltonkernwaarden moet beter, daarom beginnen acht collega's aan de Daltonopleiding Noord om in mei hun officiële NDV-certificaat te kunnen ontvangen. Vier tweedejaars nieuwe collega's en vier vrijwillige deelnemers. Voor de eerstejaars nieuwe collega's is samen met de andere noordelijke daltonscholen een startmiddag gerealiseerd met als onderwerp een inleiding op Dalton.

Voor de nieuwe collega's is een intensieve begeleiding door drie collega's opgezet met een wekelijkse intervisie bijeenkomst en individuele begeleiding. Het boek 'Zo werkt Werkman' is het handboek waar de informatie over de school in staat.

De afgelopen vijf jaar zijn we vooral bezig geweest het gepersonaliseerd leerdoelgericht daltononderwijs vorm te geven. Stevig verankerd in de school zijn de dagstarts, de coachgesprekken in boven- en onderbouw, het formatief beoordelen en het geven van geschreven feedback in de onderbouw in plaats van het geven van een cijfer.

Tijdens de studiedag van 1 oktober hebben we de secties gevraagd om in kaart te brengen hoe de kernwaarden zichtbaar zijn in de lessen voor hun vak en hebben we gevraagd een ontwikkelpunt te formuleren. Voor de meer gedetailleerde uitwerking van de beschrijving van de kernwaarden binnen de school verwijzen wij graag naar het Daltonboek Werkman VMBO 2022-2023. Uit de ontwikkelpunten geformuleerd door de secties zijn een aantal schoolbrede ontwikkelvragen geformuleerd. Speerpunten hierbij zijn: zelfstandigheid, samenwerken, effectiviteit

1. We willen leerlingen korter naar school laten gaan, meer keuzemogelijkheden bieden en stimuleren dat secties met elkaar gaan samenwerken. We hebben dit neergezet in een voorstel voor een nieuw rooster waarbij de leerlingen 45 minuten les hebben in plaats van 60 minuten, de leerlingen in een band schoolbreed kunnen kiezen voor verdieping, verbreding, daltonuur, coaching etcetera. In de bandbreedte bieden bredere secties hun lessen aan: Natuur & Techniek, D&P en LO, Wereldoriëntatie, Talen en Kunst & Cultuur. Na de kerstvakantie zijn we, om alvast ervaring op te doen met lessen van 45 minuten, lesuur 7 en 8 van 60 naar 45 minuten gegaan. Wat is hierbij onze ervaring? Daar kunnen we het zeker in een gesprek met de visitatiecommissie in maart over hebben. Heeft de visitatiecommissie anders dan we al hebben ingezet nog suggesties om bovenstaande doelen vorm te kunnen geven?
2. Door bewust met groepen binnen de les aan de slag te gaan willen wij samenwerking tussen leerlingen en docent bevorderen. Zien jullie dit terug in de lessen en hebben jullie nog tips voor ons om dit beter tot uiting te laten komen?

3. Voor de vormgeving van de daltonuren is een kwaliteitskaart opgesteld. Leerlingen plannen hun werkdoelen vooraf in de learning portal en hebben een werkdoel geformuleerd. Dit vraagt discipline van zowel docent als leerling. Wij zijn benieuwd of de kwaliteitskaart effect heeft op hoe de leerling een daltonuur binnenkomt en aan de slag gaat. Wat zouden jullie nog kunnen toevoegen om te proberen de daltonuren effectiever te laten verlopen?
4. Aan het eind van de les is tijd voor reflectie ingebouwd. Reflectie kan en willen we breed toepassen. Hier bedoelen wij mee dat binnen een les leerlingen gevraagd wordt te reflecteren op hun eigen leer- en werkproces maar ook op de inhoud van de les. Onze vraag is wat zien jullie hiervan terug tijdens de visitatie en welke interventies zouden wij nog moeten doen om reflectie meer ingebed in het leerproces te doen geraken?

Hiermee gaan we op 10 januari 2023 weer verder mee dit in combinatie met de vraag hoe ons rooster (lessentabel) beter recht doet aan de kernwaarden van dalton keuzevrijheid, zelfstandigheid en vrijheid en verantwoordelijkheid. Een werkgroep is hiermee aan de slag gegaan.

Ook de inrichting van de daltonuren is iets dat opgepakt wordt. Een kwaliteitskaart moet ervoor zorgen dat deze daltonuren betekenisvol verlopen. Leerlingen geven aan echt met het vak bezig te willen zijn en bijvoorbeeld een afsluiting van de les met een activiteit bezig te willen zijn die echt bij het vak past.

Tijdens gesprekken met de huidige schoolleiding is aangegeven dat niet altijd genoeg tijd is vrijgemaakt om te ontwikkelen. Er is nu een aantal vaste ontwikkelmiddagen gepland op de dinsdagmiddagen.

Doordat acht collega's de daltonopleiding volgen merk je al dat er iets veranderd in de school. Men heeft het over onderwerpen die aan bod zijn gekomen tijdens de opleiding en deelt dat met collega's. Door in mei de opgedane kennis te delen op de studiedag van Dalton Noord hopen we een boost te kunnen geven aan de daltonontwikkeling binnen de school.

Samenhang, daar zoeken we naar in al onze ontwikkelingen. En dat valt niet mee want wie bewaakt het overzicht? Zijn we nu bezig met Kunskapsskolan, Dalton, gepersonaliseerd leren of leerdoel gericht leren? Het zijn ontwikkelingen die hebben gemaakt waar we nu staan. Een daltonschool waarbij gepersonaliseerd leerdoelgericht gewerkt wordt. We nemen alle parels die de afgelopen jaren zijn ontwikkeld mee naar onze visie op daltononderwijs. Het Werkman VMBO wil zich verder ontwikkelen binnen een coöperatieve leeromgeving die wij zelf moeten creëren.

Wij wensen jullie een mooie dag toe op het Werkman VMBO.

Schoolleiding
Dalton Ontwikkelgroep

2.2 Aanbevelingen vorige visitatie in 2017

(niet van toepassing bij 1e licentieverzoek)

Aanbevelingen (noteer de aanbevelingen van de vorige visitatie)

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	<p>Ons eerste advies heeft betrekking op Borging.</p> <ul style="list-style-type: none"> • We adviseren de school om de blik niet alleen te richten op de ontwikkelingen in de brugklassen van volgend jaar, maar om ook de komende jaren zoveel mogelijk de klassen die niet gaan werken volgens het kunstskapskolan (sic) model mee te nemen in de onderwijsontwikkeling. • Zet je onderwijsprofiel goed in de etalage. De school is veel te bescheiden. Investeer in communicatie naar externen (website, schoolgids) en communicatie naar ouders. • Besteed aandacht aan wat je doet met je onderwijsprofiel in de uitleg aan de leerlingen. Benoem wat je doet en geef aan wat je van de leerlingen verwacht.
Nr. 2	<p>Er is veel te bereiken door in te zetten op samenwerking op het niveau van de docenten w.b. de daltonontwikkeling. Er is heel veel ontwikkelingspotentieel in de school. Laat regelmatig tijdens studiedagen aan elkaar zien wat je doet en hoe je dat doet. Dat inspireert en zorgt ervoor dat er consistentie komt in het daltonprofiel in de school. Ook op het gebied van samenwerking op het niveau van de leerlingen (leerlingen leren van en met elkaar) is nog een slag te maken.</p>
Nr. 3	<p>Geef de leerlingen meer verantwoordelijkheid en keuze. Bijvoorbeeld met daltontijd.</p>
Nr. 4	<p>Ga werken aan maatwerk en laat leerlingen op verschillende niveaus examens doen. Voorwaarde is goede ict-ondersteuning. En draag uit naar buiten dat je dat doet.</p>
Nr. 5	<p>Om vaart te geven aan de daltonontwikkeling adviseren we om over twee jaar met een aantal collega's van buiten (bv. uit de Noordkop) te kijken hoe de stand van zaken is.</p>

2.3 Schoolevaluatie aanbevelingen 2017

Wat hebben we gedaan en wat is het resultaat?

Aanbeveling	Omschrijving
Nr. 1	<p>Ons eerste advies heeft betrekking op Borging.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● We adviseren de school om de blik niet alleen te richten op de ontwikkelingen in de brugklassen van volgend jaar, maar om ook de komende jaren zoveel mogelijk de klassen die niet gaan werken volgens het Kunskapsskolan model mee te nemen in de onderwijsontwikkeling. ● Zet je onderwijsprofiel goed in de etalage. De school is veel te bescheiden. Investeer in communicatie naar externen (website, schoolgids) en communicatie naar ouders. ● Besteed aandacht aan wat je doet met je onderwijsprofiel in de uitleg aan de leerlingen. Benoem wat je doet en geef aan wat je van de leerlingen verwacht.
School	<ol style="list-style-type: none"> 1. Onderwijsontwikkeling Kunskapsskolan: tot schooljaar 2021-2022 gewerkt aan de opbouw van het leerdoelgericht leren van leerjaar 1 tot en met leerjaar 4. Deze onderwijsvisie hebben we gedeeld op de open dagen, in promotievideo's, in presentaties op basisscholen. Er is besloten om vanaf 22-23 in de bovenbouw te werken zonder de portal maar wel op gepersonaliseerd leerdoel gerichte wijze volgens de daltonkernwaarden. In het Daltonboek zijn onze plannen zichtbaar gemaakt. 2. Uitdragen van de visie: voorlichtingen op basisscholen (offline en fysiek) zie hierboven. In de nieuwste uitgave van de VO-gids staat een kort interview met een van onze leerlingen, zie bijlage. 3. Introductie op dalton bij leerjaar 1 in de introductieweek. Een van de activiteiten zijn een aantal werk- en spelvormen omtrent de introductie van Daltononderwijs. Verder worden docenten gestimuleerd de daltonkernwaarden te benoemen in de lessen in relatie tot de werkvormen. Er zijn voor de onderbouw daltonuren ingepland, waar de daltonkernwaarden ook aanbod komen 4. Om leerlingen minder lang naar school te laten gaan en samenwerking tussen vakken te bewerkstelligen is een werkgroep samengesteld olv Sander en Monique.
Nr. 2	<p>Er is veel te bereiken door in te zetten op samenwerking op het niveau van de docenten w.b. de daltonontwikkeling. Er is heel veel ontwikkelingspotentieel in de school. Laat regelmatig tijdens studiedagen aan elkaar zien wat je doet en hoe je dat doet. Dat inspireert en zorgt ervoor dat er consistentie komt in het daltonprofiel in de school. Ook op het gebied van samenwerking op het niveau van de leerlingen (leerlingen leren van en met elkaar) is nog een slag te maken.</p>
School	<p>Samenwerking: Vanaf schooljaar 22-23 twee keer per week een briefing voor collega's. In de voorgaande jaren elke dag. De relevantie en effectiviteit van deze bijeenkomst was/is niet altijd even duidelijk. Uitgangspunt is het delen van leerlinginfo, wat zijn bijzonderheden in het rooster, wie kan voor elkaar invallen, welke mededelingen zijn er die in de dagstart gemeld moeten worden. Er zijn actieve werkgroepen samengesteld:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nieuwe leerweg - Leerlingenraad - Daltonontwikkelgroep - Lessentabel - Vakgebieden ipv vaksecties - Leerjaarteams <p>Dagstart voor de leerlingen drie keer (bovenbouw 2x) per week. Gezamenlijke verantwoordelijk voor de invulling, borgen met een PowerPoint per leerjaar. Per</p>

	<p>leerjaar en per schooljaar is er een map waarin de PowerPoints voor eenieder zichtbaar zijn. Samenwerking op het gebied van leerling, ouder en coach gebeurt in de coach- en LOC-gesprekken. Elke leerling in de onderbouw heeft een keer per week een coachgesprek met zijn coach waarin het welbevinden, de behaalde leerdoelen en de doelen voor de volgende week worden besproken. In de onderbouw worden deze coachgesprekken gepland en geborgd in de learning portal In de bovenbouw vinden de coachgesprekken eens per twee weken plaats in de bovenbouw worden deze coachgesprekken geborgd in Magister.</p> <p>Door te werken in leerjaar teams vindt een samenwerking plaats tussen docenten van verschillende vakken binnen een leerjaar op organisatorisch en pedagogisch-didactisch gebied. Denk hierbij aan schoolreisjes, open dagen, zelfregulatie, invulling bufferweek.</p> <p>Samenwerken tussen leerlingen vindt vooral plaats binnen de eigen vakken. In schooljaar 23-24 streven we ernaar aan het eind van de dag een aantal banduren te creëren waar activiteiten van verschillende vakgebieden worden aangeboden. Tevens is samenwerken een ontwikkelpunt binnen de daltonontwikkeling. Verder vindt er een samenwerking plaats met een aantal initiatieven van het Intern Ondersteunings Team. De TOP (Tijdelijke Onderwijs Plek) is hier een voorbeeld van. Leerlingen die tijdelijk geheel of gedeeltelijk niet in de les kunnen worden binnen deze voorziening begeleid.</p>
Nr. 3	Geef de leerlingen meer verantwoordelijkheid en keuze. Bijvoorbeeld met daltontijd.
School	<p>In de onderbouw zijn twee daltonuren per week gepland. De leerling kan kiezen uit Nederlands, Engels, wiskunde, rekenen en science. De leerling plant zijn daltonuur samen met zijn coach en voegt een werkdoel toe in zijn agenda. De docent kan hulp bieden bij het maken van opdrachten maar kan ook een periodedoel afronden of extra verdieping aan leerlingen die op een hoger niveau werken geven.</p> <p>Binnen de lessen (zie daltonboek) zijn steeds meer vakken bezig met het bewust toepassen van keuzes aan leerlingen bij de verwerking van de stof, de wijze waarop een leerdoel behaald kan worden, de volgorde van het te maken werk etcetera.</p>
Nr. 4	Ga werken aan maatwerk en laat leerlingen op verschillende niveaus examen doen. Voorwaarde is goede ict-ondersteuning. En draag uit naar buiten dat je dat doet.
School	<p>Leerlingen kunnen op een hoger niveau voor een vak werken en doen daar ook eindexamen in, in een bijlage de stand van zaken van dit schooljaar.</p> <p>Er zijn ook leerlingen die op Havo-niveau werken om te ontdekken of zij wellicht de overstap naar het Havo kunnen maken. De voorzieningen in de learning portal zorgen ervoor dat een leerling gemakkelijk kan zien wat de leerdoelen en opdrachten voor een hoger niveau zijn. Mocht blijken dat een leerling succesvol kan zijn op een hoger niveau dan wordt het officieel gemaakt in samenspraak met de examencommissie en orthopedagoog.</p> <p>In de bovenbouw volgen een aantal leerlingen vakken op een hoger niveau. Dit geldt dan voornamelijk voor Nederlands of Engels. Er zijn ook leerlingen die vertragen en het examen spreiden over twee leerjaren.</p>
Nr. 5	Om vaart te geven aan de daltonontwikkeling adviseren we om over twee jaar met een aantal collega's van buiten (bv. uit de Noordkop) te kijken hoe de stand van zaken is.

School	<p>Omdat de inspectie van het Werkman VMBO eiste dat de 'Basis op Orde' was is er de afgelopen jaren voorrang gegeven aan deze ontwikkeling. Er zijn in de afgelopen vijf jaar diverse audits geweest waar externen, de afdeling onderwijs en kwaliteit van O2G2 en eigen collega's (schoolverbeterplan) actief mee zijn geweest. In de audit is altijd de daltonontwikkeling meegenomen maar prioriteit was een voldoende basis arrangement van de inspectie. In februari/maart 2023 wordt er een collegiale visitatie georganiseerd met collega's van onderwijs en kwaliteit van o2g2 en de Topsport Talentschool.</p> <p>Om gepersonaliseerd leren neer te zetten in de school zijn de afgelopen jaren de collega's geschoold in coaching (alle nieuwe collega's bij aanvang van een nieuw schooljaar) maar ook de training van Kunskapsskolan bijvoorbeeld Denken in Doelen I en II.</p> <p>Met ingang van huidig schooljaar is er een daltoncommissie die uit drie personen bestaat. Samen met de huidige schoolleiding die oog heeft voor de daltonontwikkeling binnen de school is dalton weer onderwerp van gesprek bij bijvoorbeeld de studiedagen. Een mooie uitkomst is het daltonwerkboek en het daltonboek. Beiden zijn tot stand gekomen in samenwerking met de collega's.</p> <p>Omdat door doorstroom we veel nieuwe collega's hebben mogen verwelkomen volgend de tweedejaars nieuwe collega's de Daltonopleiding Noord. Dit is een initiatief van vijf noordelijke daltonscholen waarvan de daltoncoördinatoren deze daltonopleiding vormgeven. In november hebben we contact met Marja Out van de NDV en Brigitte Witmus van de Thomas Moore Academie gehad en zij beoordeelde de opleiding zo goed dat we onze deelnemers officieel mogen certificeren na afronding van het programma.</p> <p>Door een vaste schoolleiding hopen we de continuïteit van de daltonontwikkeling te waarborgen. Er zijn ontwikkelvragen geformuleerd waar wij graag vanuit jullie expertise feedback op willen ontvangen.</p>
--------	--

2.4 Visitatieteam over aanbevelingen 2017, zichtbaar in 2022

Wat zien we terug?

Aanbeveling 1:

- We zien dat de school volop bezig is om een vorm te vinden voor leerdoelgericht werken in klas 1 t/m 4. Ook in het daltonboek zien we deze werkwijze terugkomen. De zoektocht is nu nog naar een goed alternatief voor de portal. In de coachingsgesprekken is duidelijk aandacht voor de leerlingen en hun eigen leerdoelen.
- In de voorlichting is dalton een duidelijk zichtbaar onderdeel geworden. Samen met de kleinschaligheid van de school is het een pluspunt in de werving. Dat heeft afgelopen schooljaar (waarschijnlijk) geleid tot een lichte stijging in het aantal aanmeldingen. Dat is positief!
- In de onderbouw komt dalton duidelijk naar voren, ook door de daltonuren in het rooster. In de bovenbouw is dat nog niet zo duidelijk te zien, wij hopen dat de opstart in de onderbouw meegenomen wordt in de bovenbouw en dat daarmee een krachtige doorlopende lijn voor de daltonkernwaarden in de gehele school zichtbaar wordt (zie ook de aanbevelingen van dit visitatieteam).
- We zien dat de school keuzes heeft gemaakt in de lestijden, die gaan leiden tot bandbreedtelessen aan het eind van de dag, waar meer aandacht komt voor samenwerking tussen vakken. Hier ligt een uitdaging en een kans voor de school.

Aanbeveling 2:

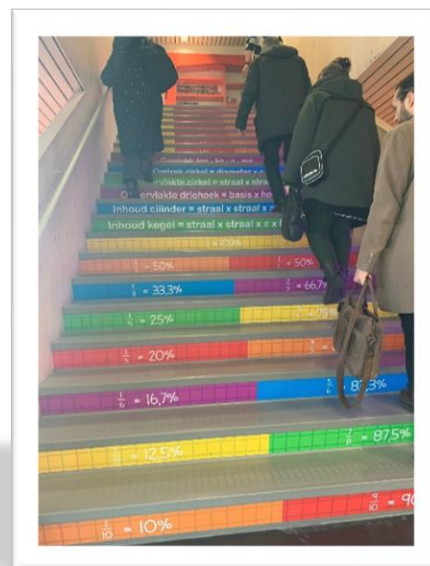
- De school heeft zowel voor het team als voor de leerlingen dagstarts (meerdere malen per week) ingevoerd. Door deze bijeenkomsten goed inhoudelijk in te richten, ontstaat er veel ruimte om te de daltonkernwaarden en het leerdoelgericht werken vorm te geven.
- Coachgesprekken en LOC-gesprekken stellen de ontwikkeling van leerlingen centraal. Reflectie krijgt daar duidelijk aandacht.
- Met name samenwerking in theoretische lessen verdient meer aandacht, in de praktijklessen zijn daar al veel mooie voorbeelden van te zien.

Aanbeveling 3:

- Leerlingen in de onderbouw hebben duidelijk de vrijheid om, binnen grenzen, eigen keuzes te maken voor bijvoorbeeld de daltonuren. In de bovenbouw lijkt die vrijheid minder duidelijk aanwezig. Binnen de lessen kan er nog meer nadruk komen te liggen op het geven (en daarmee ook nemen) van verantwoordelijkheid aan en door de leerlingen.

Aanbeveling 4:

- Er is ruimte voor individuele leerlingen om op maat te versnellen, te vertragen of om een vak op een ander niveau af te ronden.
- Leerlingen in de onderbouw geven aan niet altijd goed te weten op welk niveau ze werken. Doordat er geen cijfers gegeven worden, is soms de vraag: 'doe ik het nu 'gewoon goed' (een 7) of werk ik/kan ik dit vak op een ander niveau doen?'

Aanbeveling 5:

- De geadviseerde collegiale tussenevaluatie door andere daltoncollega's heeft niet plaatsgevonden.
- Wij hebben gehoord dat de school wel aansluiting heeft gezocht met het daltonnetwerk Noord.
- Veel docenten zijn geschoold (vanuit het daltonnetwerk Noord), waardoor weer meer docenten zich in het daltononderwijs bekwamen. Een mooie en noodzakelijke ontwikkeling.
- De daltoncommissie bestaat nu uit drie personen, dit kan een goede impuls en borging voor de daltonkernwaarden zijn.

3 Kernwaarden van dalton

3.1 Vrijheid in gebondenheid / verantwoordelijkheid en vertrouwen

Bij gepersonaliseerd leerdoelgericht werken zijn twee dingen belangrijk. De duidelijkheid waarmee de docent de leerdoelen deelt met de leerling en de keuzes die de leerling kan maken om met een bepaalde leerstrategie zijn leerdoel te bereiken. Een leerling die zich bewust is van de leerdoelen die hij moet bereiken en op welke wijze hij dat het beste kan doen is een gemotiveerde leerling. In de lessen geeft de docent de leerling een aantal mogelijkheden waaruit de leerling kan kiezen. In het daltonboek staan mooie voorbeelden bij bijvoorbeeld economie en Nederlands.

Voor de docent is duidelijk dat we in de onderbouw werken met de learning portal. Het werkpad (planning) wordt toegevoegd aan de begin- en einddatum van een trede of thema. Evenals alle informatie die een leerling nodig heeft om de presentatie of missie van het vak te kunnen presenteren. We hebben afgesproken geen cijfers te geven in de onderbouw maar een geschreven feedback op het behalen van de leerdoelen in de portal. De feedback wordt in ieder geval zo geschreven dat de leerling leest wat er goed ging en tips om aan te werken.

Om zowel voor de docent als voor de leerling een houvast te hebben werken we met een vaste lesstructuur. De meeste collega's maken een PowerPoint of Lesson Up. Deze is vaak terug te vinden in de portal zodat leerlingen die afwezig zijn geweest het lesdoel kunnen terugvinden.

De leerling is verantwoordelijk voor het volgen van het werkpad en de daarbij behorende opdrachten te maken. In samenspraak met de docent kan de leerling als deze denkt dat hij klaar is voor de missie of presentatie, een aantal opdrachten overslaan. Hij moet dan aantonen het bijbehorende leerdoel te hebben behaald (formatief).

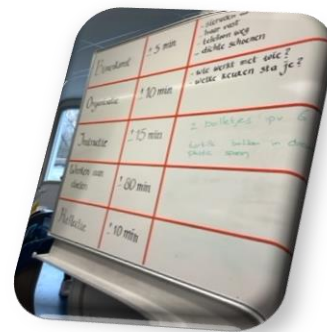
Omdat leerlingen aan het leren zijn om deze verantwoordelijkheid te nemen voorzien we in een bufferweek. In deze week voorafgaand aan een nieuwe periode kunnen leerlingen hun niet behaalde leerdoelen alsnog behalen.

Natuurlijk willen we dat de leerling leert steeds meer initiatief te nemen voor zijn eigen leerproces. Door coaches te trainen ontwikkelen zij steeds betere gesprekstechnieken waardoor de leerling aan het denken wordt gezet zodat eigenaarschap over de ontwikkeling verhoogd wordt. Als school zijn we steeds aan het monitoren hoe de leerling dit eigenaarschap ontwikkeld. Waren we er eerst van overtuigd dat een onderbouwleerling meer coaching nodig zou hebben en een bovenbouw minder, daar komen we van terug. Het streven is om volgend schooljaar alle leerlingen van klas 1 tot en met 4 15 minuten coaching per week te laten hebben.

Reactie visitatieteam

Opvallend zichtbaar is *verantwoordelijkheid en vertrouwen* in de lessen bij de praktijkvakken. De leerlingen mogen het daar echt zelf doen. De gestandaardiseerde lesstructuur is duidelijk aanwezig en wordt door iedereen gedragen. In de keuken komt deze structuur heel duidelijk naar voren op het whiteboard.

Er is ruimte gecreëerd in de lessentabel voor het plannen van werkdoelen en het inplannen van daltonuren tijdens de coachgesprekken en de dagstart. Er is ook genoeg ruimte voor zaken die op dat moment spelen en belangrijk zijn om te bespreken. Elk individu wordt op deze manier aangesproken op zijn/haar verantwoordelijkheid en er wordt een vertrouwensrelatie tussen leerling en coach opgebouwd en onderhouden.

Er worden deadlines gesteld voor bepaalde werk- en leerdoelen. Deze deadlines geven de leerling de mogelijkheid om keuzes te maken op het gebied van tempo, tijd en plaats om hun doel te behalen. Ook de keuze-elementen in de les dragen bij aan deze eigen verantwoordelijkheid.

De leerlingenraad is sinds korte tijd een belangrijke bron van input voor de school. Dit is een mooie manier om verantwoordelijkheid te geven aan deze leerlingen.

In de manier van afronden van leerdoelen zien wij ruimte om meer keuzes in te bouwen voor leerlingen: HOE rondt een leerling een leerdoel af? Vooral bij de theorievakken zou hierdoor winst behaald kunnen worden. De docenten gaven aan dat hier ook aan gewerkt wordt.

3.2 Zelfstandigheid

Voor leerlingen zien we de kernwaarde zelfstandigheid terug in het kiezen van een daltonuur, de plek waar je kunt zitten in de klas, met wie je samenwerkt, het maken van het werk en of je denkt dat je op een hoger niveau kunt werken.

Omdat het daltonuur ondanks de kwaliteitskaart nog niet naar behoren verloopt hebben we in het leerjaar team besloten dat de coach samen met de leerling een keus maakt voor een daltonuur en deze verplicht inpland. Hiermee laat je de keus wel aan de leerling over maar voorkom je switchen op het laatste moment. We willen hierbij ook bewerkstelligen dat de leerling bewust kiest of leert bewust te kiezen. Niet door het voor te zeggen of te bepalen maar om vragen te stellen tijdens het coachgesprek. Als coach heb je dus de verantwoordelijkheid om samen met je coachleerling het daltonuur in te plannen en er een leerdoel aan vast te koppelen. De vakdocent vraagt vervolgens naar het doel waarmee de leerling aan de slag gaat en kan zo gerichte hulp/feedback bieden.

In 80% van de lokalen staan de tafels in groepen opgesteld. In de meeste lokalen kunnen de leerlingen kiezen uit samenwerken in tweetallen of viertallen. Ook kan de keuze gemaakt worden om aan de instructietafel te gaan zitten.

Op de vraag aan het team om dit te formaliseren kwam nadrukkelijk naar voren dat verschillende vakken een bepaalde bedoeling hadden met hun groepsofstelling die onderling niet overeen kwamen. Duidelijk is nu dat we als school streven naar een klasopstelling in groepen maar hoe de groepen zijn samengesteld vakafhankelijk is.

We willen een stap zetten in de bewustwording van een groep samenstellen (heterogeen/homogeen/leerstrategie) en de bijbehorende opdracht die daarbij gebruikt wordt. De groep collega's die de daltonopleiding doen zijn daar al mee bezig, zij hebben de vertaalslag gemaakt van de theoretische achtergrond van het samenstellen van groepen naar de praktijk. Wellicht zouden deze collega's een rol kunnen spelen in de daltonontwikkeling.

In de onderbouw gebruiken we het werkp pad om de veilige route aan te geven, in de bovenbouw werken we vanaf huidig schooljaar met een daltonplanner. Ook de daltonplanner heeft de structuur van het werkp pad behouden omdat de leerlingen deze kennen. In de bovenbouw staat de planner in Magister. De schoolleiding heeft de uitwerking van de daltonplanner bij de docenten neergelegd, nadat besloten was niet meer met de portal te werken in de bovenbouw is gevraagd hoe een werkp ad er dan uit komt te zien in de bovenbouw. De twee leerjaar teams zijn vervolgens met elkaar in gesprek gegaan.

De leerlingen maken zelf de keuze aan welke leerdoelen ze gaan werken en ook bepalen ze hun eigen werktempo. Wel is het zo dat er een streefdatum is ingesteld voor het behalen van leerdoelen. Volg je als leerling het werkp ad dan volg je de veilige route en kun je het periodedoel in de daarvoor geldende tijd behalen. De coach bespreekt samen met de leerling hoever hij is in het leerproces (PDCA-cyclus) en wat er nodig is om een bepaald leerdoel te behalen.

Om zelfstandigheid te bevorderen bij de leerling wordt er in de dagstarts aandacht besteed aan plannen en organiseren. We kunnen hier evenwel nog veel meer rendement halen als we binnen de reeks dagstarts een leerlijn kunnen ontwikkelen van tenminste twee jaar waarin het leren plannen en organiseren een duidelijke plek krijgt.

Reactie visitatieteam

Zelfstandigheid is in alle aspecten van het proces van de leerling te herkennen. Uiteraard in sommige onderdelen meer of minder zichtbaar. Met name tijdens het daltonuur is de zelfstandige houding niet altijd terug te zien. Mogelijk omdat de docent in dat uur geen zicht heeft op de door de leerling gestelde doelen. Misschien kan de vervangende tool in Magister, die mogelijk in plaats van de Portal komt, hieraan bijdragen. Zichtbaar wordt dan óf de leerling doelen heeft gesteld en zo komt aansturen op zelfstandigheid in het daltonuur binnen bereik.

In sommige daltonuren zie we de docent vasthouden aan het vak: er is dan geen ruimte om aan opdrachten van andere vakken te werken. Er zijn daltonscholen die bewust hiervoor verschillende soorten daltonuren hebben ingevoerd. Denk aan Vakdalton(daltonV) waarbij alleen aan dat vak mag worden gewerkt, Flexdalton(daltonF) waarbij de leerling zelf kan kiezen aan welk vak en welke opdrachten er op dat moment wordt gewerkt, daltonStil(daltonS) waarbij er niet wordt samengewerkt en overlegd. Mogelijk kan door de bewuste keuze de zelfstandigheid worden gestimuleerd.

Citaten uit verschillende gesprekken:

- *"Het fijne van deze school is dat je zelf een aantal dingen mag kiezen" (Leerling)*
- *"Ondanks de turbulente tijd heeft het team zelf de weg naar boven gevonden en zijn er al heel veel zaken verbeterd" (Bestuur)*
- *"Als ik het zelf mag bepalen, ga ik het ook eerder doen" (Leerling)*

3.3 Samenwerking

De samenwerking tussen de daltonscholen uit Groningen, Friesland en Drenthe is inmiddels stevig verankerd in een groep actieve dalton coordinatoren die elkaar zo'n vijf keer per jaar in Teams treffen. Vier van hen hebben de Daltonopleiding Noord opgezet en verzorgen op het moment de bijeenkomsten ter certificering van zo'n veertig collega's.

Het bestuur van Dalton Noord is dit jaar bijna geheel vernieuwd. De nieuwe schoolleiders treffen elkaar onder voorzitterschap van Sjoerd Louwes. De samenwerking komt tot uiting in de opleiding, collegiale visitatie en de gezamenlijk te organiseren studiedag in mei waar de deelnemers van de daltonopleiding workshops/lezingen/kraampjes/presentaties verzorgen. Ook de Didactische Onderzoeken van de lio's krijgen hier een rol, zo proberen we de onderwerpen van de DO's relevant te laten zijn voor de school.

Schoolleiding faciliteert samenwerking tussen collega's door de ontwikkeling om in vakgroepen te gaan werken. Wij streven naar het samenwerken tussen collega's van verschillende vakken binnen een vakgroep om samenhang te creëren tussen de vakken waardoor leerlingen meer context kunnen ervaren tussen de vaardigheden die zij bij het ene vak opdoen en kunnen toepassen bij het andere vak. Een voorloper op deze ontwikkeling is bijvoorbeeld de vakgroep economie, science, biologie, nask, techniek en wiskunde. Zij hebben herhaaldelijk aangegeven dat in hun vakken vaardigheden geoefend worden die binnen deze vakken uitwisselbaar zijn. Het gezamenlijk optrekken met betrekking op rekenvaardigheden in de bovenbouw is hier een voorbeeld van.

We willen een stap zetten in de bewustwording van een groep samenstellen (heterogeen/homogeen/leerstrategie) en de bijbehorende opdracht die daarbij gebruikt wordt. Een groep collega's die de daltonopleiding doen zijn daar al mee bezig, zij hebben de vertaalslag gemaakt van de theoretische achtergrond van het samenstellen van groepen naar de praktijk. Wellicht zouden deze collega's een rol kunnen spelen in de daltonontwikkeling door workshops te geven op een ontwikkelmiddag. Er is ook een groep collega's die bewust nadenkt over het inzetten van groepsopdrachten bijvoorbeeld economie en maatschappijleer. We hebben er niet voor niets een speerpunt van gemaakt, de tendens binnen de vakken is dat men dit graag nog verder wil ontwikkelen.

We zoeken ook de samenwerking met de Topsport Talentschool op. We faciliteren de collegiale visitatie bij elkaar en gaan gezamenlijk werken aan de opzet van de daltonuren. Wij ervaren dezelfde problematiek, samen staan we sterker.

Reactie visitatieteam

De observaties die we hebben gedaan tijdens lesbezoeken tonen aan dat de opstellingen in de lokalen zich prima lenen voor samenwerken. Er staan veel tafels in groepjes, zodat leerlingen gemakkelijk bij elkaar kunnen gaan zitten.

Tijdens de dagstart zien we al dat er leerlingen in een groepje worden gezet met de opdracht om samen te overleggen. Er zit wel verschil in de manier waarop de leerlingen dit oppakken. Sommige leerlingen gaan meteen overleggen, terwijl anderen toch individueler hiermee omgaan. Tijdens de terugkoppeling wordt het antwoord dan weer individueel gevraagd en niet per groepje.

Bij een volgende les werd er gewerkt met een moodboard. Bij het werken aan het moodboard is er ruimte voor samenwerking in de lesopzet opgenomen: 'het presenteren van het moodboard aan de anderen in groepjes van 4'. Die werkvorm komt in sommige groepjes een beetje op gang, in andere groepjes helemaal niet. Er is merkbaar dat sommige leerlingen helemaal geen behoefte hebben om iets samen te doen. Er wordt geen tijd genomen voor een echte afsluiting van de opdracht.

Ook is hierbij een groepje dat aangeeft dat zij niet kunnen samenwerken omdat zij de moodboard nog niet af hebben en kiezen er daarom voor om dan maar niks te gaan doen.

Tijdens een daltonuur werd er door leerlingen gevraagd of ze mochten samenwerken en of de tafels verschoven mochten worden. Daar werd positief op gereageerd. Er werd echter niet teruggekoppeld op de samenwerking. Gevolg is dat het om de gezelligheid ging.

Tijdens een lesbezoek Duits 2e klas hebben we gezien dat er regelmatig samenwerkingsopdrachten worden gegeven, waarbij de leerlingen meestal zelf de groepjes mogen samenstellen. Maar de leerlingen geven aan dat ze dan soms in een groepje komen waar hij/zij niet in wil, omdat dat groepje toch niets gaat doen. Ze geven ook aan dat de docent wel eens ingrijpt als blijkt dat er een niet-werkend groepje is samengesteld.

Bij robotica waren er leerlingen bezig met samenwerkopdrachten. Ze hadden een ontwerpopdracht met daarbij 1 vereiste: er moest iets bewegen. De leerlingen geven aan over de werkverdeling dat ze van tevoren hadden overlegd wie wat ging doen en hoe ze samen tot een eindproduct zouden komen. Bij de groepjes werd er ook door henzelf gereflecteerd op samenwerking. De samenwerking verliep niet altijd goed, maar ze mochten zelf uitzoeken wat er dan mis was gegaan en hoe ze dat de volgende keer beter konden doen. Aan het eind van de les evalueerde de docent met de groepjes apart hoe de samenwerking was gegaan en het groepje waar de samenwerking tegen moeilijkheden aanliep mocht even blijven zitten na de les om samen met de docent het te bespreken.

Wij zien dat samenwerken in de praktijklessen op een mooie manier gebeurt, maar in de theorielessen meer aandacht mag krijgen. In de aanbevelingen komen we hierop terug.

Citaat uit gesprek met leerlingen tijdens een les:

Leerling 1: "Ik heb de code ingevoerd en hij heeft mij geholpen. Wat heb jij dan gedaan?"

Leerling 2: "Ik heb jullie steeds gemotiveerd om verder te werken!"

3.4 Reflectie

Tijdens de ontwikkeling van taakgericht naar leerdoelgericht werken is reflectie onontbeerlijk voor het proces geweest. In het beginstadium is elke periode gereflecteerd op de ingezette interventies en zijn deze in gezamenlijk overleg bijgesteld en uitgeprobeerd. Je zou dit kunnen vergelijken met een onderzoeksproces. Reflectie is gestructureerd ingezet met als gevolg een heldere omschrijving van onder andere coaching, lesstructuur, feedback geven, plannen enzovoort die te raadplegen is in het Daltonboek. Tijdens de audit cycli hebben we vooral op onszelf als pedagoog en didacticus gereflecteerd. Naar aanleiding van een observatieformulier (zie bijlage) is in kaart gebracht wat er zichtbaar is in de les, de uitkomst is besproken met de geobserveerde collega.

In het Daltonboek valt op dat elke collega een vorm van reflectie inzet tijdens of aan het eind van zijn lessen.

Een aantal voorbeelden zijn:

- Leerlingen schrijven een reflectie voorafgaand aan hun coachgesprek
 - o Hoe voel je je, hoe is de week verlopen, wat heb je behaald, wat moet er nog gedaan worden, wanneer en hoe ga je dat doen
- Leerlingen reflecteren op een beoordeling (cijfer of formatief)
- Leerlingen reflecteren op het proces richting behalen van het leerdoel
 - o Werkdoel
 - o Plek in de klas
 - o Welke kennis en vaardigheden heb je geleerd
- Leerlingen formuleren gedrag naar aanleiding van een herstelgesprek
- Docenten passen hun reflectievragen aan aan het niveau van de leerling
- Docenten schrijven feedback op de al dan niet behaalde leerdoelen in de portal of in Magister

Men geeft aan in het daltonboek het onderdeel reflectie beter te willen inzetten. De tools zijn er binnen de school, de tijd in de les moet hiervoor vrijgemaakt worden. Belangrijk is om schoolbrede afspraken te maken over reflectie binnen de les. De studiedag in mei kan hiervoor een bron van inspiratie zijn. De verwerking van ideeën en het formuleren van afspraken kan in een ontwikkelmiddag.

Reactie visitatieteam

Reflecteren zien wij heel goed terug in de coachingsgesprekken. Er worden goede vragen gesteld waardoor de leerlingen aan het nadenken worden gezet en dat leerlingen zelf gaan nadenken over oplossingen voor problemen die zij tegenkomen. De coaches helpen door goede vragen te stellen zodat leerlingen duidelijke doelen voor zichzelf kunnen formuleren. Er wordt veel tijd besteed aan hoe leerlingen van plan zijn hun doelen te gaan halen en er wordt hier het initiatief bij de leerlingen gelegd. De structuur van de coachingsgesprekken is duidelijk en wij zien een fijn en ontspannen sfeer waar ook ruimte is voor leerlingen om het te hebben over persoonlijke zaken.

In de lessen zien wij reflectie ook terugkomen en dat komt mede ook door de vaste lesstructuur. Wij zien dat reflecteren ook vaak subtiel terug komt in de lessen. Wij horen ook tijdens het oudergesprek dat een eerste klas leerling al een goed idee heeft met welke doelen zij bezig is en een goed overzicht heeft over haar eigen leerproces.

Citaat uit gesprek met ouder:

“Mijn dochter uit klas 1 weet beter welke leerdoelen zij heeft, dan mijn dochter in 5 Vwo op een andere school.”

3.5 Effectiviteit / doelmatigheid

Binnen school hebben we een aantal omgangsafspraken waar we ons allemaal aan houden. Zo eten en drinken wij niet tijdens de les, is de telefoon in de telefoontas, de jas in de kluis en de pet af. Door duidelijk te zijn wordt de effectieve lestijd gewaarborgd.

Door leerdoelgericht te werken in plaats van taakgericht kunnen de leerlingen hun tijd doelgericht en effectief inzetten. Het lesdoel, leerdoel en werkdoel moet duidelijk zijn en wordt aan het begin van de les met de leerling besproken, vaak middels een PowerPoint.

De docent faciliteert tijdens zijn lessen een aantal keuzemogelijkheden voor de leerlingen. Deze keuzemogelijkheden kunnen gebaseerd zijn op de leerstrategie van de leerling, herhaling of verdieping of het zelf kiezen van de volgorde waarin men wil werken.

Onze klokuren zijn voor het vasthouden van de spanningsboog van de leerlingen lang vandaar dat we werken met de daltonstructuur die mogelijkheden biedt voor verschillende werkvormen en afwisseling binnen de les (zie bijlage).

Door tussentijdse feedback (PDCA-cyclus) en toetsing weet de leerling altijd waar hij staat ten opzichte van het te behalen leerdoel en kan hij samen met de docent de vervolgstappen formuleren.

Dat laatste is ook een ontwikkelpunt. Nog niet voor ieder vak of vakgebied wordt dit zo toegepast, dit is zeker vakafhankelijk. In de onderbouw is dit wellicht gemakkelijker dan voor de bovenbouw. De werkgroep lestabel is met het ontwikkelen van een rooster bezig waarin de lessen 45 minuten duren en aan het eind een band is voor vakgroepgericht onderwijs en coaching.

Reactie visitatieteam

Leerdoelgericht werken

De school geeft aan dat het vaststellen van de (behaalde) leerdoelen nog niet in elke jaarlaag of bij ieder vak even inzichtelijk is voor zowel de docent als de leerling.

Dit komt overeen met onze waarnemingen tijdens de visitatie.

We zagen in de onderbouw hoe goed leerlingen hun eigen leerproces in konden zien met behulp van de coach en de leerdoelen die zie via het portal konden inzien.

Daarbij werd duidelijk dat er in de onderbouw geen cijfers worden gegeven, maar dat er feedback (in de portal) wordt gegeven op de dan wel niet behaalde leerdoelen. Dit kan er zeker voor zorgen dat leerlingen worden gestimuleerd om doelmatig te werken, waarbij de feedback de leerling (op formatieve wijze) inzicht geeft in wat zijn/haar leeropbrengsten zijn.

In de bovenbouw worden er wel cijfers gegeven en zagen we dat de leerdoelen tijdens de meeste lessen zichtbaar werden gemaakt door de docent, er liggen kansen om in de bovenbouw actief aandacht te besteden of de daadwerkelijke leerdoelen of leeropbrengsten zijn behaald, zodat ook in de bovenbouw leerdoelgericht werken geborgd kan worden.

Effectiviteit lestijd

De lesstructuur zoals jullie die hebben geformuleerd is duidelijk zichtbaar in de lokalen. Niet alleen de posters in de lokalen, maar ook tijdens de praktijklessen worden de regels duidelijk zichtbaar gemaakt voor de leerlingen.

Tijdens de lesbezoeken zagen we dat docenten tijdens het uitvoeren van taken de leerlingen begeleiden en dat dit de leerlingen op effectieve manier hielp bij hun leerproces. Dit zagen we duidelijk in verschillende lessen terug. Toch zagen we ook dat vanaf het moment dat de docent zijn/haar aandacht weer verlegt (bijvoorbeeld door andere leerlingen te gaan helpen) de concentratie bij de meeste leerlingen inzakt en dat leerlingen de verleidingen van de laptop of het kletsen met medeleerlingen niet altijd konden weerstaan).

Effectiviteit daltontijd

De 'daltontijd' of het daltonuur kent op het Werkman College verschillende definities.

De daltontijd wordt (zoals in de lessenstructuur-poster is weergegeven) geformuleerd als: 'individueel werken en vragen parkeren'. Tijdens de lessen zagen we dat het stellen van vragen en/of het samenwerken van leerlingen ook tijdens deze daltontijd werd toegepast.

De daltonuren worden op dit moment in de onderbouw aangeboden in de vorm van 2x 60 minuten per week, waarbij gekozen kan worden tussen de kernvakken. Tijdens het bezoek aan de dagstart, zagen we dat leerlingen samen met hun coach het daltonuur inplannen. Daarbij wordt gekeken naar de planning, welk daltonuur en de vakken waar de leerling moeite mee heeft. De doelen kiest de leerling zelf voor het vak dat hij/zij moeilijk vindt of waarbij hij/zij achterloopt. De leerling kan aan de docenten hierover vragen stellen. De docent van het daltonuur kan niet zien wat een leerling als doel heeft gepland voor dat uur. Controle op effectiviteit en het halen van doelen tijdens het daltonuur zelf lijkt daardoor lastig.

Citaat uit gesprek met de schoolleiding:

"De focus zal blijven liggen op het leerdoelgericht werken".

3.6 Borging als voorwaarde

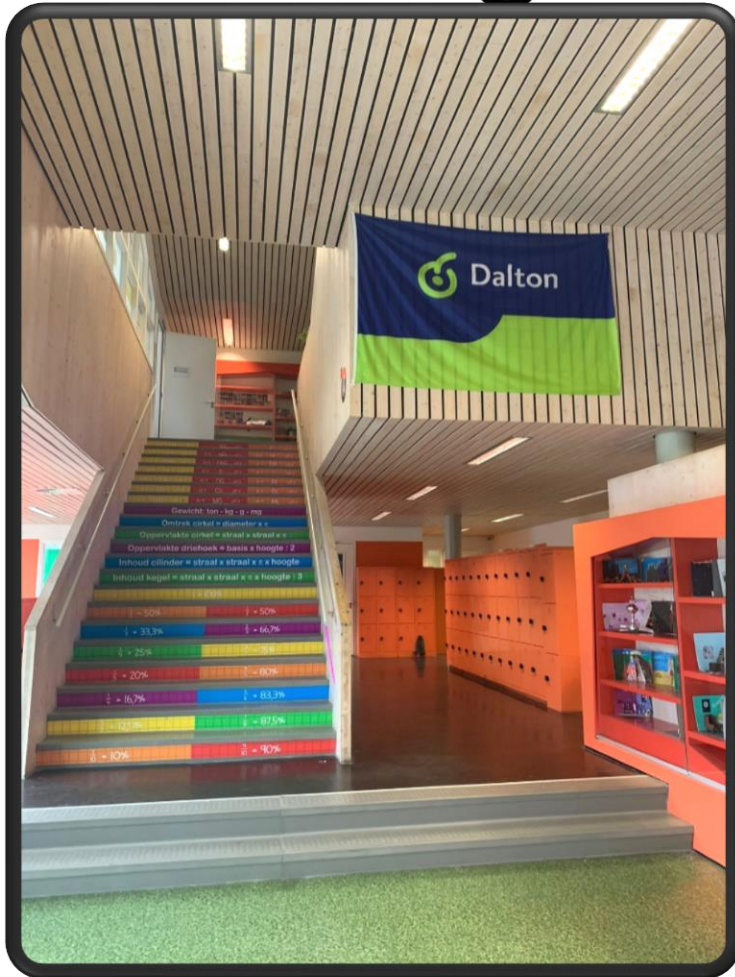
Vanuit de schoolleiding wordt de borging van de kernwaarden en de ontwikkelingen gewaarborgd door onderstaande punten te ondersteunen en te faciliteren.

- Studiedagen
- Ontwikkelmiddagen
- Experts binnen de school (werkgroepen)
- Daltonopleiding faciliteren in uren
- Deze collega's een plek in de ontwikkeling geven

Middels leerjaarteams, sectie-overleggen en verschillende werkgroepen laten we de daltonkernwaarden terugkomen, Ook is dit onderwerp van gesprek bij plenaire overleggen en studiedagen. De daltonvisie is een rode draad in de sectieplannen, hierin heeft een leerdoelgericht werken en de coaching ook een belangrijke rol.

Reactie visitatieteam

We hebben gemerkt dat er in de school ruim aandacht is voor het ontwikkelen van de kernwaarden van dalton. Zowel in scholing van collega's als in het programma voor de leerlingen zijn de kernwaarden terug te vinden. Het gebruiken van de daltonterminologie is deels verankerd in de communicatie, bijvoorbeeld in de opzet van de les. We hebben kijkwijzers voor lesobservaties gezien. Ook daarin worden de kernwaarden genoemd. In die kijkwijzer zouden de kernwaarden een centralere plek kunnen innemen, zodat nog duidelijker met een waarderende daltonblik naar de lesinvulling en het pedagogisch handelen van de docenten gekeken kan worden. Mogelijk gaat dit er ook voor zorgen dat dalton in al haar aspecten niet als "extra" wordt gezien, maar juist als onderdeel van het gehele onderwijsproces.

4 Ontwikkelvermogen

4.1 Parels van de school

We hebben het al vaak genoemd, wat staat op het Werkman VMBO als een huis:

- Coaching
- Dagstart
- Werken op een hoger niveau
- Heterogene groepen
- Ontwikkelkracht

Het Daltonboek laat zien wat wij als team in huis hebben.

4.2 Ontwikkel – en onderzoeksvragen

We hebben een aantal schoolbrede ontwikkelvragen geformuleerd vanuit de speerpunten: zelfstandigheid, samenwerken, effectiviteit

We willen leerlingen korter naar school laten gaan, meer keuzemogelijkheden bieden en stimuleren dat secties met elkaar gaan samenwerken. We hebben dit neergezet in een voorstel voor nieuw rooster waarbij de leerlingen 45 minuten les hebben in plaats van 60 minuten, de leerlingen in een band schoolbreed kunnen kiezen voor verdieping, verbreding, daltonuur, coaching etcetera. In de bandbreedte bieden bredere secties hun lessen aan:

- Natuur & Techniek
- D&P en LO
- Wereldoriëntatie
- Talen
- Kunst & Cultuur.

1. Na de kerstvakantie zijn om alvast ervaring op te doen met lessen van 45 minuten, lesuur 7 en 8 van 60 naar 45 minuten gegaan. Wat is hierbij onze ervaring? Heeft de visitatiecommissie anders dan we al hebben ingezet nog suggesties om bovenstaande doelen vorm te kunnen geven?
2. Door bewust met groepen binnen de les aan de slag te gaan willen wij samenwerking tussen leerlingen en docent bevorderen. Zien jullie dit terug in de lessen en hebben jullie nog tips voor ons om dit beter tot uiting te laten komen?
3. Voor de vormgeving van de daltonuren is een kwaliteitskaart opgesteld. Leerlingen plannen hun werkdoelen vooraf in de learning portal en hebben een werkdoel geformuleerd. Dit vraagt discipline van zowel docent als leerling. Wij zijn benieuwd of de kwaliteitskaart effect heeft op hoe de leerling een daltonuur binnenkomt en aan de slag gaat. Wat zouden jullie nog kunnen toevoegen om te streven de daltonuren effectiever te laten verlopen?
4. Aan het eind van de les is tijd voor reflectie ingebouwd. Reflectie kan en willen we breed toepassen. Hier bedoelen wij mee dat binnen een les leerlingen gevraagd wordt te reflecteren op hun eigen leer- en werkproces maar ook op de inhoud van de les. Onze vraag is wat zien jullie hiervan terug tijdens de visitatie en welke interventies zouden wij nog moeten doen om reflectie meer ingebed in het leerproces te doen geraken?

4.3 Onze verwachting van de uitslag van de visitatie

Wij verwachten een verlenging voor vier jaar met een aantal stevige aanbevelingen waar we voortvarend mee aan de slag kunnen onder leiding van de schoolleiding en de dalton ontwikkelgroep. De school heeft een roerige tijd achter de rug maar heeft zich staande weten te houden. Er zijn een aantal prachtige ontwikkelingen ingezet en geconsolideerd. Met de nieuwe schoolleiding het vizier op de toekomst richten steeds reflecterend of we nog op de goede weg zitten. Commitment over de ontwikkelingen creëren binnen het team, duidelijk zijn over de ingeslagen weg naar PO, ouders, leerlingen en nieuwe collega's.

Een tussentijdse visitatie binnen de regio Noord willen we over twee jaar organiseren waarbij onze speerpunten en ontwikkelvragen centraal zullen staan. Er zijn dan twee lichten collega's die de daltonopleiding hebben afgerond, dit zou effect moeten hebben op de toepassingen van de daltonkernwaarden binnen de les en binnen de ontwikkelingen.

We verwachten bewuste toepassingen van de kernwaarden te zien binnen en buiten de les. Verder zijn er op een aantal kernwaarden schoolbrede afspraken zijn gemaakt.

De schoolleiding participeert over twee jaar volop in het bestuur van dalton noord en de NDV. We hebben een sterke daltonontwikkelgroep die visiteert, de daltonopleiding heeft afgerond, samenwerkt met andere dalton scholen en het voortouw neemt in de daltonontwikkelingen en daltonstudiedagen binnen school.

We zijn echt in ontwikkeling en hebben veel bereikt de afgelopen vijf jaar ondanks dat de omstandigheden niet altijd meezaten.

Onze ontwikkel- en veerkracht zijn goud waard gebleken als vliegwiel voor de schoolontwikkelingen.

4.4 Waar staat onze school bij de volgende visitatie?

Over vijf jaar kiezen leerlingen en collega's bewust voor het Werkman VMBO omdat dit een dalton school is. Over vijf jaar heeft 80% van de collega's een daltoncertificaat.

Is het Werkman VMBO een school waarin een leerling niet alleen theoretisch geschoold worden maar vooral om zich heen leren kijken in de buurt, het bedrijfsleven en de scholen rondom ons.

Reactie visitatieteam op de ontwikkel- en onderzoeksvragen

1. De overgang van de lessen van 60 minuten naar 45 minuten in de middag hebben wij niet kunnen observeren. Wel hebben we gemerkt dat de 'bandbreedtelessen' (die horen bij de overgang naar 45 minuten) genoemd worden als een plek om de daltonkernwaarden nog verder te ontwikkelen in de school. Het proces is nog niet lang genoeg gaande om de effecten ervan nu al te zien, maar het visitatieteam herkent wel de mogelijkheden die deze bandbreedte kan gaan bieden. In de aanbevelingen komen wij hierop terug.

2. Het samenwerken hebben we met name bij de praktijkvakken op een hele mooie manier terug zien komen: echte inhoudelijke samenwerking, waarbij leerlingen elkaars kwaliteiten herkennen en ervan gebruik maken. In de theoretische lessen zien we dit nog niet gebeuren. In de aanbevelingen zullen we hier bij de kernwaarde samenwerken naar verwijzen.

3. Wij hebben gevraagd naar de kwaliteitskaart, maar dat middel is nog in ontwikkeling, dus over de werking ervan kunnen wij nu niets schrijven. We hebben gezien dat leerlingen tijdens een coachgesprek duidelijke doelen stellen voor het daltonuur, maar dat tijdens het daltonuur zelf deze doelen 'vergeten' lijken. Wij hebben niet waargenomen dat leerlingen tijdens de daltonuren specifiek bevraagd worden op hun 'plan' voor tijdens het daltonuur. Stap 1 (nadenken over wat een leerling gaat doen in het daltonuur) wordt gezet, stap 2 (dat plan ook echt uitvoeren) zien we niet duidelijk terug. Hier komen we ook bij de aanbevelingen op terug.

4. Reflectie hebben wij heel erg veel teruggezien tijdens onze observaties en ook in de gesprekken kwam duidelijk naar voren dat deze kernwaarde heel duidelijk aandacht heeft gekregen in de afgelopen periode. Wij zien hierin een schooleigen voorbeeld voor de manier waarop de school gezamenlijk een kernwaarde kan 'aanpakken' en daarmee kan inbedden in de school. Wij zien dit als een voorbeeld van jullie eigen ontwikkeling, dat jullie in de ontwikkeling van de andere kernwaarden (met name samenwerking en zelfstandigheid) ook kunnen gebruiken.

5. Gedeeld eigenaarschap

Uit de gesprekken met:

5.1 leerlingen(raad)

Waarom heb jij voor deze school gekozen? Heeft dalton daar een rol bij gespeeld?

- Leerling 1: Ik had goede verhalen gehoord over deze school, dat je op deze school jezelf mag zijn en jezelf ontdekken.
- Leerling 2: Ik heb op een daltonbasisschool gezeten en daarom voor een daltonschool gekozen.
- Leerling 3: na open huis leek mij dit een leuke school. Dalton wat rustiger en fijner. Er wordt beter uitleg gegeven.
- Leerling 4: van vrienden negatieve verhalen gehoord, leraar in groep 8 was wel positief over deze school. De school is ook dichtbij. Het bevalt mij goed.

Hoe wordt er naar jullie geluisterd?

- De leerlingenraad is net begonnen, naar wat de school nodig heeft. Een aantal leerlingen zijn gevraagd.
- Leerlingenraad bestaat uit leerlingen die door de school zijn uitgenodigd om hierin zitting te nemen.
- De intentie is duidelijk aanwezig, dat de school in samenspraak met de leerlingen voorliggende problematiek en wensen van leerlingen gaat oplossen en invullen

Kernwaarden

Vrijheid en verantwoordelijkheid

Hoe verloopt een coach-gesprek?

- Tijdens lesbezoek gezien hoe een groepscoachgesprek verloopt. Daarbij hebben de deelnemende leerlingen vooraf hun reflectie en doelen ingevuld. Deze hebben zij zelf moeten maken, bedenken en plannen!

Hoeveel vrijheid is er voor eigen initiatief en/of eigen keuzes?

- Tijdens de les in gesprek met leerlingen wordt zichtbaar dat de leerling op basis van de aangegeven taken en deadlines per vak zelf zijn/haar planning samenstelt.
- Daarbij stelt de leerling ook zelf de tussendoelen.

Als je aan opdrachten werkt heb je dan een keuze in de wijze van werken?

- Vaak wordt wel aangegeven of de taken digitaal dan wel op papier gemaakt moeten worden.
- Ook bij samenwerken met andere leerlingen mag je soms zelf kiezen met wie je samenwerkt. Andere keren geeft de docent dit aan.
- De werkvormen zijn vaak nog wel in de taken vastgesteld, dus daar is zeker niet altijd een keuze mogelijk.

Wie helpt jou bij het maken van je keuzes? Wat gebeurt er als je de verkeerde keuze maakt? Ben jij aan zet, of bepaalt de coach/vakdocent dat?

- Door de coachgesprekken ben je altijd zelf aan het kijken naar wat je nog moet doen, wat beter kan en wat je goed hebt gedaan. Vooral dat laatste maakt duidelijk waar je staat als leerling voor een vak. Als je achterstand hebt, dan krijg je een kruisje en dat moet je in de bufferweek wegwerken.

Reflectie

Hoe kun je voor jezelf bepalen waar je staat in je leerproces als je geen cijfers krijgt?

- Door de reflectie voor het coachgesprek weet je precies wat je nog moet doen en welke kruizen je nog moet wegwerken in de bufferweek.

Hoe krijg je feedback van docenten? Wanneer ben je zelf met reflectie bezig? Als je voor een vak reflecteert, waarop reflecteer je dan? Werkhouding, gedrag, de les, de docent? En wat vind je van reflectie?

- Reflectie: met je coach bespreken over de week, wat er goed en minder goed gaat. Dit gebeurt 1x in de 2 weken, waarbij ook naar voorgaande gesprekken wordt gekeken. Met je coach bespreek je de oplossingen van zaken die nog niet helemaal goed gaan en hoe je jouw kruizen kunt wegwerken.
- Je moet ook een verslag typen van het coachgesprek.
- Het is vervelend om niet met cijfers te werken, want dan weet je niet precies waar je staat. Je weet bij een vinkje niet of je 10 of een 5.5 hebt gehaald. Alleen maar, dat je jouw taak hebt afgerond.

Hoe ervaar je nu in de 3e klas het verschil tussen wel cijfers in de bovenbouw en geen cijfers in de onderbouw?

- Ik vind het fijn om cijfers te hebben in klas 3. Cijfer geeft meer duidelijkheid.

Samenwerking

Mag je samenwerken? Kies je zelf groepen, of heeft de docent een groep gemaakt? Mag je ook alleen werken? Hoe vaak werk je samen met een ander?

- Soms mag het, en soms moet het. Ligt aan docent of jezelf mag kiezen.
- In 2^e klas veel samenwerken, in daltonuren inplannen waar je mag overleggen zodat je daar aan je samenwerkingsopdracht kunt werken. Je mag vaak zelf kiezen met wie je samenwerkt, je mag zelf kiezen waar je wil zitten. Dit geldt voor de meeste opdrachten.

Effectiviteit

- De leerlingen plant samen met coach het daltonuur. Daarbij wordt gekeken naar de planning, welk daltonuur en de vakken waar ik moeite mee heb.
- De doelen kiest de leerling zelf voor het vak dat hij/zij moeilijk vindt of waarbij hij/zij achterloopt. De leerling kan aan de docenten hierover vragen stellen.
- De docent van het daltonuur kan niet zien wat een leerling als doel heeft gepland voor dat uur. Controle op effectiviteit en het halen van doelen lijkt daardoor lastig.

Wat is de kwaliteitskaart?

- Docent reageert op deze vraag: de Kwaliteitskaart is iets wat in ontwikkeling is en nog niet volledig operationeel.

Zelfstandigheid

Mag jij op je eigen tempo werken?

- In alles is terug te zien, dat leerling en binnen de deadlines van de taken per vak, zelf het eigen tempo kan bepalen.

Hoeveel tijd krijg je tijdens de lessen om zelfstandig te werken?

- De daltontijd in het lesschema is bedoeld voor zelfstandig werken. De 10-minuten kunnen variëren per les, maar minimaal 10 minuten is het streven. Eerste 10 minuten stil en zelf aan het werk. Vaak aan het begin les zelfstandig aan je doelen werken en aan het einde van de les reflecteren. Je mag eventueel ook met ander vak bezig.
- Vragen of ik muziek wil luisteren. Ruimte hier zelf keuze in te maken.

Hoe weet je wat je moet kennen / kunnen bij je vakken? Is dit bij elk vak hetzelfde? Wat is een leerdoel? Wat is een werkdoel? Is dat belangrijk voor jou om te weten?

- De leerling heeft een overzicht van de taken per vak. Hierin staan duidelijk de stof en de opdrachten omschreven. Tijdens de les geeft de docent hierover uitleg en bij onduidelijkheid is er altijd ruimte voor vragen aan de docent of in het daltonuur.

Als jij de directeur zou zijn van deze school, wat zou jij morgen gelijk aanpassen / veranderen?

- De inrichting is goed, ik zou wel meer vakken willen hebben zoals bijvoorbeeld Frans.
- Meer dingen buiten, tijdens pauzes meer opties, we willen graag actief bezig zijn dus voetballen bijvoorbeeld.
- De regels aanpassen, meer duidelijkheid over de regels. Bij de ene docent mag je wel naar de wc en bij een ander niet.
- Toetsweek in de onderbouw.

5.2 ouder(s)

Gesprek met ouders

We hebben een gesprek gevoerd met één moeder van een leerling uit klas 1.

Openingsvragen:

Waarom heeft u voor deze school gekozen en wat ziet u hiervan terug?

- Dochter heeft zelf gekozen. Verschillende scholen bekeken.
- Kind heeft wel behoefte aan een school met aandacht voor het kind, dus kleinschalig is belangrijk. Doe-middag kwam dochter heel enthousiast vandaan. Docenten kennen alle leerlingen.

Zou u op dit moment dezelfde keuze maken?

- Jazeker.

Waarom merkt u dat uw kind een daltonschool bezoekt?

- Mentorgesprekjes passen heel goed bij mijn kind. Daltonuren met eigen keuzes, mijn dochter weet ook echt waar ze mee bezig is. Leerdoelen zijn duidelijk voor haar.
- Dagstart is ook mooi.

Wat gaat goed / wat kan eventueel beter?

- LOC-gesprekken zijn heel fijn, om de afstand tussen school en ouder te verkleinen. Ook ruimte om het over de opleidingsrichting van het kind te hebben, dan wordt er goed naar je geluisterd.
- Dochter heeft geen huiswerk, dat maakt ze in de daltonuren (denkt moeder)

Wat leert uw kind op deze daltonschool wat misschien op een traditionele school anders zou zijn?

- Zelf plannen en zelf inzicht hebben in je leren. "Jongste dochter kan eigenlijk beter aangeven wat haar leerdoelen zijn dan de oudere dochter in 5V."
- Samenwerken gebeurt heel veel bij koken, bijvoorbeeld. Ook daar hoor je thuis veel over

Leerproces:

Waar kunt u de voortgang/resultaten van uw kind vinden?

- Als ouder zie je eigenlijk geen huiswerk, niet wanneer er toetsen zijn. Je kunt wel zien of er doelen behaald zijn.
- LOC-gesprekken zijn belangrijk. "Cijfers zijn niet nodig, ik vertrouw op de docenten en mijn dochter".
- Het is voor de ouder moeilijk te zien of het kind op BB/KB/TL zit. Leerlingen moeten soms reflectie schrijven voor de coachgesprekken, dat doen ze ook wel thuis, dat is wel goed om mee te lezen.

Hoe wordt u op de hoogte gehouden over de ontwikkeling van uw kind?

- Er is weinig informatie vanuit de school, er is wel een mededeling gedaan over het stoppen met de portal, maar het zou fijn zijn als er meer met de ouders gedeeld zou kunnen worden.
- Er lijken verder geen informatie-avonden te zijn.

Op welke wijze wordt uw kind gemotiveerd in en door school?

- Leuke vakken: verzorging, beeldende vakken.

Afronding:**Heeft u een tip en een top voor de school?**

- TIP: iets meer communiceren over het onderwijs en eventuele veranderingen.
- iets meer duidelijkheid over: in welke route zit mijn kind nu precies.
- Wat betekent een vinkje? Is dat net goed genoeg of juist heel erg prima.
- Coachuren zijn niet op een vast tijdstip, dat is soms wat onduidelijk. Structuur is wel belangrijk met name voor de brugklas. Ook bijvoorbeeld met samen fietsen.
- .

Welk cijfer geeft u aan de school? En waarom?

- Dikke voldoende. 7,5/8. Het is prima.

Welke vraag zou jij aan de school willen stellen?

- Geen vragen, kinderen zijn tevreden. En natuurlijk zijn er wel eens dingetjes, maar de indruk is dat de school daar goed mee omgaat. Leerling die tijdelijk ergens anders is geplaatst en dan weer terugkomt.
- Voornamen bij docenten, omgangsvormen lijken prettig. Dochter praat positief over de docenten.
- Weinig over strengheid, juist de kleinschaligheid is daar belangrijk.

5.3 medewerkers

Verslag gesprek docenten 22 maart 2023

Wat gaat erg goed volgens de docenten?

- Er zijn veel nieuwe docenten in het team. Zij hebben hulp van de docentbegeleiders. De nieuwe docenten hebben allemaal de keuze gehad om de daltonopleiding te volgen. Een aantal heeft ervoor gekozen om hier even mee te wachten.
- De coaching, individuele begeleiding en de dagstart hebben een duidelijke plek in de dag en in de school.
- Er wordt nagedacht over vernieuwingen ter verbetering van de kwaliteit van het onderwijs d.m.v. het uitbreiden van de daltonuren, het combineren van vakken in de banduren, projectonderwijs en een leerplein creëren.
- Docenten ervaren de vrijheid in de keuze voor de manier van afronden van een vak of de vrijheid in het behalen van de kerndoelen als een zeer positieve en gepersonaliseerde invulling voor het vak.
- De lessen worden gegeven via een gestandaardiseerde lesstructuur. De docenten en leerlingen zijn hier allemaal mee bekend.
- Leerlingen zitten in heterogene groepen en zijn gewend om op een ongedwongen manier samen te werken. Groepsopdrachten met een gezamenlijk resultaat wordt gestimuleerd.
- Feedback is een belangrijk onderdeel van het leerdoelgericht leren. Door deze feedback kunnen leerlingen het geleerde werk verbeteren of herkansen. De rubrics in de portal zijn een belangrijk onderdeel daarbij. Ze kunnen met behulp van deze rubrics reflecteren op hun leerproces tijdens de coachingsgesprekken en dagstart.

Waar liggen de aandachtspunten?

- Vakoverstijgende samenwerking tussen docenten is nog in ontwikkeling. De nieuw te introduceren banduren zijn een voorbeeld van deze ontwikkeling.
- Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van leerdoelgericht werken. Kunskapsskolan wordt vanaf het nieuwe schooljaar afgeschaft. Het is nog niet bekend wat de nieuwe invulling zal worden. Magister wordt genoemd.
- De leerlingen werken met de daltonkernwaarden. Zij krijgen dat vanaf de brugklas mee. De leerlingen zijn zich er niet altijd van bewust.
- Het faciliteren van ontwikkeltijd van daltonproducten is een wens van de docenten. Hiermee willen de ze de daltonkernwaarden implementeren in elke les en het ontwikkelen van een vakplan als de portal niet meer gebruikt wordt.

5.4 schoolleiding en daltoncoördinator(en)

Verslag gesprek schoolleiding 22 maart 2023

Waar zijn jullie als schoolleiding trots op?

- Ondanks moeilijkheden, (18 nieuwe collega's) is er toch al heel veel opgepakt, de nieuwe lessentabel voor volgend jaar ('23-'24) is in ontwikkeling en het gehele team is in beweging.
- Ook zijn we trots op de coachings(momenten) en begeleiding (met aandacht voor de leerling).

Zouden jullie een toelichting kunnen geven op de ontwikkelvrag(en), zoals jullie deze geformuleerd hebben naar de commissie?

De schoolleiding heeft vastgesteld dat de lesdagen erg lang waren. De leerlingen zouden meer uren volgen dan vereist (vanuit de inspectie). Hierop zijn ze op de volgende doelen gekomen:

- De lessentabel dient aangepast te worden naar 45 minuten-lessen.
- Er moet meer focus komen praktijkvakken en meer keuzes.
- Het plan is om tot 12:00 uur theoretische vakken in te richten waarna vervolgens volop keuzes worden aangeboden (bandbreedtelessen) waarbij ruimte is voor meer praktijkgerichte vakken, eigen interesses en de mogelijkheid voor (vakoverstijgende) projectmiddagen.
- Startende docenten vanaf dit jaar in hun eerste jaar de daltonopleiding volgen, het doel is om dit te blijven handhaven.
- De focus zal blijven liggen op het leerdoelgericht werken.
- Er is op dit moment nog geen alternatief platform voor de portal (van KED) (schoolbestuur bekijkt de optie om het zelf te maken).

Huidige blik van schoolleiding op dalton binnen het Werkman college

Op wat voor manier wordt er naar dalton gekeken vanuit de schoolleiding?

- De daltonwaarden zouden moeten worden meegenomen bij sollicitaties.
- De schoolleiding heeft de wens om onderwijzend ondersteunend personeel ook de daltoncursus te laten volgen.
- Samenwerkend leren zou onderdeel moeten zijn van het pedagogisch handelen.
- De schoolleiding geeft aan dat dalton (en bijbehorend materiaal) wel weer iets meer lijkt te leven (dankzij de visitatie).
- De daltoncommissie heeft de ontwikkelvragen geformuleerd, later werd dit gecommuniceerd met verschillende teams.
- Dalton als ondersteuning hoe (suggestie: wellicht kan impliciet gebruik maken van daltonkernwaarden, het begrip en de motivatie van collega's)
- Voor volgende jaar wil de schoolleiding zich vooral gaan richten op **samenwerken** en **keuzevrijheid (bijvoorbeeld leer-werktrajecten, stages, meerdere daltonuren, workshops)**.

Uitdagingen

Wat zijn op dit moment de uitdagingen?

- Samenwerking met andere daltonscholen is in het afgelopen jaar nog niet naar voren gekomen.
- Ruimtegebrek in het gebouw is nog wel een uitdaging.
- Een alternatief bedenken voor de portal: (Kunskapsskolan), waarin de leerlingen hun eigen doelen opstellen.

5.5 bestuurder(s)

Verslag gesprek bestuur en kwaliteitsadviseur, 22 maart 2023

Daphne de Jager, adviseur kwaliteit (O2G2), Herbert de Bruine (O2G2)

Hoe gaat het nu met de school, vanuit bestuurlijk perspectief?

- De school komt uit een roerige periode: veel wisselingen op verschillende niveaus, huidige teamleiding zit er nu 1-1,5 jaar. Men is nog erg zoekende.
- Er is behoefte aan rust en ruimte voor de ontwikkeling van een team-effort. Deze ruimte wordt op alle mogelijke manieren ondersteund door het bestuur.
- Het bestuur ziet geleidelijk aan stappen in de goede richting, maar beseft dat er nog een lange weg is te gaan...

Wat zijn de ontwikkelingen uit het recente verleden?

- Ontstaan van leerpleinen
- Samenvoegen van secties (komt ook tot uitdrukking in de nieuwe opzet daltonuren)
- Hierdoor krijgen leerlingen tevens meer keuzemogelijkheden
- Opzet daltonuren-band, waarin meerdere daltonuren tegelijk worden aangeboden
- Toekomst: de herstelopdracht van de onderwijsinspectie afronden
- De invoer van de daltonband biedt mogelijkheden voor het praktijkgericht onderwijs.
- Tevens noodzaakt dit ook de aanpassing van de lessentabel, waardoor er een voorgenomen besluit is, om de lessen in te korten van 60 naar 45 minuten. Het verlies van lestijd voor de leerling wordt opgevangen door de daltonband.

De school lijkt te worstelen met de balans tussen Kunskapskolan, leerdoelgericht werken en dalton. Hoe ziet het bestuur dat?

- Die keuze is volledig aan de school/het team overgelaten, waarbij een duidelijke voorkeur is vastgesteld voor daltononderwijs. Het bestuur staat geheel achter die keuze: dalton is de koers! Met doel op gepersonaliseerd leren, waarbij de daltonkernwaarden voorop staan. De vorm moet nog gevonden worden.
- Ook het opleiden van docenten voor het daltononderwijs staat duidelijk op de agenda. Voor dit moment heeft men ervoor gekozen, om eerst intern het team op orde te brengen, maar de daltontrainingen voor de docenten staan zeker op de rol.
- Vanuit de Visitatiecommissie wordt aangegeven, dat de mogelijkheden om samen te werken met andere dalton scholen (behalve TTS-specifiek Talentonderwijs) hierin een belangrijke rol kan spelen. De mogelijkheden zijn er en worden ter plekke ook door de visitatiecommissie aangereikt.

De school heeft afgelopen jaar weer wat meer leerlingen, is aanwijsbaar waar dat door komt?

- Door een intensieve inzetten op naamsbekendheid, naar buiten treden met de mogelijkheden van de school voor leerlingen en laten zien, dat een negatief imago (ook in het PO!) niet terecht is. Onder andere door de Doe-middagen in het PO is hier hard aan gewerkt.
- Het Werkmancollege is zichtbaar geworden! Deze lijn moet worden doorgezet en de school moet alle ruimte krijgen om door te groeien.

Welke visie heeft het bestuur voor deze school?

- Het bestuur ondersteunt de ingeslagen weg en staat volledig achter de daltonvisie van de school. Het VMBO moet op orde komen
- Financieel krijgt de school ook alle ruimte om de ingeslagen weg voort te zetten.

6 Beoordeling, waardering & advies

6.1 Beoordeling

		V/O
0	Realisering aanbevelingen vorige visitatie*	V
1	Vrijheid in gebondenheid / Verantwoordelijkheid en vertrouwen	V
2	Zelfstandigheid	V
3	Samenwerking	V
4	Reflectie	V
5	Effectiviteit - doelmatigheid	O

6.2 Waardering

Het visitatieteam heeft gezien dat de school in de breedte van alle kernwaarden in ontwikkeling is. De kernwaarde reflectie komt daarbij al heel mooi naar voren. De school is kritisch naar zichzelf en wil weer stappen zetten op het gebied van dalton. Er is duidelijk uitgesproken en in de gesprekken wordt dat ook bevestigd dat dalton 'the way to go' is. Het ontwikkelvermogen van de school wordt aangesproken en gebruikt om stappen te zetten die het voor leerlingen mogelijk maakt om te groeien in zelfstandigheid, vrijheid (in gebondenheid), reflectie en samenwerking.

We horen uit alle geledingen binnen de school vergelijkbare geluiden, de school komt over als een hechte gemeenschap. De school worstelt nog met een aantal concrete vraagstukken, zoals de effectieve inzet van de daltontijd door leerlingen. We hopen dat de aanbevelingen van het visitatieteam de school kunnen ondersteunen in hun onderzoek en ontwikkeling gedurende de komende jaren.

6.3 Advies aan het bestuur van de NDV

	Advies	Criteria
X	Licentie verlenen	Maximaal één onvoldoende kernwaarde.
	Geen licentie verlenen, over twee jaar versnelde visitatie voor licentieverlening	Twee of meer onvoldoende kernwaarden
	Licentie voor de komende periode* verlenging	Maximaal één onvoldoende kernwaarde inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Over twee jaar versnelde visitatie	Twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging
	Licentie intrekken	Na versnelde visitatie twee of meer onvoldoende kernwaarden inclusief realisering aanbevelingen vorige visitatie + borging

*Licentie verlenging voor 5 jaar (VO)

6.4 Aanbevelingen 2023

	Omschrijving
1	<p>Vrijheid Er zijn hier en daar vormen van vrijheid (keuze-elementen) terug te vinden in de les. Leerlingen hebben keuzeruimte in het tempo waaraan ze aan de leerdoelen werken. Uiteindelijk is er wel gebondenheid in de planning: op een bepaald moment moet er af wat er af moet.</p> <p>In de manier van afronden van leerdoelen zien wij ruimte om meer keuzes in te bouwen: HOE rondt een leerling een leerdoel af? Ga met elkaar in gesprek over de wijze van afsluiten van een lesdoel: is afronding een vinkje in de portal? Of zijn er andere vormen (presentatie, gesprek, poster bijvoorbeeld) mogelijk waarmee een leerling kan aantonen het leerdoel bereikt te hebben?</p>
2	<p>Zelfstandigheid We zien veel zelfstandigheid terug, docenten sturen er goed op: de coach stuurt sterk op: “hoe ga jij dit aanpakken/oplossen?” Daarbij wordt de verantwoordelijkheid heel erg bij de leerlingen gelaten. In de onderbouw zien we dit erg sterk terug.</p> <p>In de bovenbouw zien we in de lessen wel een vorm van zelfstandigheid, maar minder duidelijk. Geef ook de bovenbouwleerlingen de ruimte om hun zelfstandigheid te laten zien. Hebben bovenbouwers geen daltonuren nodig?</p> <p>De invulling van de daltonuren verschilt per docent. Hoe kunnen jullie gezamenlijk tot een inrichting van het daltonuur komen dat leerlingen meer ruimte geeft om hun zelfstandige invulling eraan te geven?</p> <p>Doordat er in de onderbouw geen cijfers gegeven worden, geven leerlingen aan niet altijd goed te weten waar ze staan. Denk na over de feedback aan de leerlingen: kunnen leerlingen verantwoorde keuzes maken om te verdiepen, of te versnellen op basis van de feedback die de leerlingen nu krijgen?</p>
3	<p>Samenwerking: Samenwerken hebben wij op een mooie manier gezien bij de praktijkvakken (robotica, koken). In de theorielessen hebben we weinig samenwerking gezien. Ook leerlingen geven aan dat ze eigenlijk vooral soms samen een oefening maken, maar dat dat niet veel verder gaat. Je kunt samenwerking zien als een variant van activerende didactiek. Voeg het toe aan de lesobservatieformulier (dalton-kijkwijzer), als aandachtspunt bij lesbezoeken. Probeer van de praktijkvakken te leren hoe dat op een mooie manier kan. Hoe kun je de ‘bandbreedtelessen’ al vanaf de invoering ervan inzetten als middel om samenwerken krachtiger in de school te brengen?</p>
4	<p>Reflectie TOP. Reflectie is de kernwaarde die wij als visitatieteam het meest compleet naar voren hebben zien komen. Coachgesprekken werken echt mooi. Wij zijn hiervan onder de indruk! Reflectie zit ook al in lessen verweven, op een subtiele manier. Zoals deze kernwaarde op allerlei vlakken in de school verweven is, zo kan dat ook met de andere kernwaardes!</p>
5	<p>Effectiviteit & doelmatigheid: We zien al veel aanknopingspunten op het Werkman College waarop de effectiviteit en doelmatigheid versterkt kunnen worden tijdens de lessen.</p>

	<p>Vooral in de onderbouw hebben we gezien hoe leerlingen hun eigen doelen kunnen inzien en opstellen (middels de portal en de begeleiding van een coach) en ook de praktijklessen bieden duidelijke afspraken die tijdens reguliere lessen toegepast kunnen worden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ons advies is om te kijken op wat voor manier deze basis van leerdoelgericht werken van de onderbouw middels een doorlopende leerlijn ook in de bovenbouw vorm kan krijgen. • Zeker gezien het wegvallen van de portal (van Kunskapskolan) is het verstandig opnieuw te kijken hoe dit in een ander format geplaatst kan worden. Biedt magister daarvoor voldoende mogelijkheden? • Daarnaast biedt de nieuwe lessentabel met de nieuwe 'bandbreedtelessen' uitstekend de mogelijkheid om de daltonuren te herzien. Op wat voor manier willen jullie een daltonuur gaan inrichten? Hoeveel keuzes willen jullie de leerlingen aanbieden, maar vooral: hoe stel je de leeropbrengsten van de daltonuren vast, is dit de taak van de leerling zelf of van de docent? • Tot slot is liggen er ook mogelijkheden om de lesstructuur te herzien. Wat voor invulling krijgt de daltontijd tijdens de lessen? Hoe worden leeropbrengsten vastgesteld, zodat elke leerling gestimuleerd wordt om hier tijdens de lessen mee aan te slag te gaan (ook als de docent even niet kijkt)? • Hierbij is het advies om de krachtige lessenstructuur zoals die al veel tijdens de praktijklessen te vinden is te gebruiken in elke lessenstructuur. Zo kan het helpen om vast te stellen welke (pedagogische) afspraken als voorwaarden dienen voor een effectief leerklimaat. Denk aan hierbij ook aan: laptops dicht, vraag hulp als je vastloopt, afspraken rondom telefoongebruik, maar ook afspraken over de werkhouding van de leerlingen.
6	<p>Borging</p> <ul style="list-style-type: none"> • We zien de kernwaarden terugkomen in de scholing van het team. Ook met de leerlingen worden de kernwaarden besproken. Zelfs fysiek zijn de kernwaarden in het gebouw zichtbaar (op de pilaren).

- In de kijkwijzer zouden de kernwaarden een centralere plek kunnen innemen, zodat nog duidelijker met een waarderende daltonblik naar de lesinvulling en het pedagogisch handelen van de docenten gekeken kan worden. Mogelijk gaat dit er ook voor zorgen dat dalton in al haar aspecten niet als "extra" wordt gezien, maar juist als onderdeel van het gehele onderwijsproces.

6.5 Slotopmerking visitatieteam

Wij danken de leerlingen, collega's en schoolleiding voor de hartelijke en open ontvangst. Wij hebben veel kunnen bekijken tijdens de lessen en goede gesprekken met alle geledingen van de school gevoerd. Hopelijk hebben we genoeg aanknopingspunten en aanbevelingen kunnen vinden om jullie ontwikkel- en onderzoeksvragen te beantwoorden.

Wij hebben vanuit het waarderend perspectief gezocht naar mooie voorbeelden en aanknopingspunten die jullie zouden kunnen verder helpen met de ontwikkeling van de onderwijskundige ambities waar jullie de komende jaren voor staan. De uitdaging zal liggen in de concrete uitwerking van die onderwijskundige ambities en de verbinding met de daltonkernwaardes. De commissie vertrouwt erop dat dat een mooi proces zal zijn.

7 Schoolreactie (Reactie door Werkman VMBO op visitatieverlag 2023)

7.1 Algemene reactie op het verslag 2023

De school sluit zich volledig aan bij de bevindingen van de visitatiecommissie. Ze ziet het als een uitdaging om de komende jaren aan de slag te gaan met de ontwikkeling op het gebied van zelfstandigheid, vrijheid (in gebondenheid), effectiviteit en samenwerking. De kernwaarden moeten duidelijk terug te zien zijn op alle niveaus binnen onze organisatie, zowel bestuurlijk, schoolleiding, docenten, OOP en leerlingen/ouders.

We hebben de visitatie als prettig ervaren, de gesprekken en observaties verliepen in een ontspannen sfeer waarbij er vragen gesteld werden die ertoe hebben geleid dat we kregen in het functioneren van onze daltonschool op dit moment en ons alvast een blik op de toekomst te laten ontwikkelen.

Wij hebben deze benadering als positief en inspirerend ervaren.

Aangezien er voornamelijk aandachtspunten zijn gegeven bij de kernwaarde effectiviteit en doelmatigheid, ziet de daltoncommissie hier de grootste groeimogelijkheden voor onze school. De daltoncommissie komt met een onderzoek op welke pedagogische afspraken die als voorwaarden kunnen dienen om een effectief leerklimaat te realiseren, als voorbeeld hiervoor worden de praktijklessen gebruikt.

Bij de ontwikkeling van de nieuwe lessentabel waar de daltonuren worden vervangen door bandbreedte lessen, krijgen de leerlingen meer mogelijkheden om hun leeropbrengsten zo effectief mogelijk te verbeteren. De nieuwe lessentabel biedt hiervoor mogelijkheid. Om de effectiviteit te verhogen wordt er ook opnieuw gekeken naar de doorlopende leerlijn, om het wegvallen van de LearningPortal (Kunskapsskolan) te borgen. Ook om de overeenkomsten tussen vakken inzichtelijk te krijgen en daarbij vakoverstijgend te werken tijdens de bandbreedte uren.

Om de kwaliteit van het daltononderwijs op peil te houden, willen wij voor nieuwe, of zittende collega's weer de daltonopleiding Noord aan willen blijven bieden.

De kijkwijzers worden aangepast zodat de kernwaarden een centrale plek kunnen innemen, zodat er een nog duidelijker waarderende daltonblik naar de lesinvulling gaat en naar het pedagogisch handelen van de docenten gekeken wordt.

Onze uitdaging zal liggen bij in de concrete uitwerking van onderwijskundige ambities (in samen met adviseur kwaliteit O2G2) en de verbinding met de daltonkernwaarden.

We zien uit naar een leerzaam proces, waarbij wij over 5 jaar de aanbevelingen zo hebben vormgegeven dat het anderen inspireert.

7.2 Plan van aanpak m.b.t. uitwerking aanbevelingen visitatieteam 2023

aanbeveling 1.	<u>Vrijheid</u>
(letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	<p>Vanuit de visitatiecommissie is voor de kernwaarde vrijheid de volgende aanbeveling gekomen.</p> <p>Er zijn hier en daar vormen van vrijheid (keuze-elementen) terug te vinden in de les. Leerlingen hebben keuzeruimte in het tempo waaraan ze aan de leerdoelen werken. Uiteindelijk is er wel gebondenheid in de planning: op een bepaald moment moet er af wat er af moet.</p> <p>In de manier van afronden van leerdoelen zien wij ruimte om meer keuzes in te bouwen: HOE rondt een leerling een leerdoel af? Ga met elkaar in gesprek over de wijze van afsluiten van een lesdoel: is afronding een vinkje in de portal? Of zijn er andere vormen (presentatie, gesprek, poster bijvoorbeeld) mogelijk waarmee een leerling kan aantonen het leerdoel bereikt te hebben?</p>
actie	Ontwikkeling doorlopende leerlijn PTO/PTA
uitvoerenden	Vaksecties
tijdvak	Voor het begin van leerjaar 2023-2024
scholing/externe ondersteuning	n.v.t.
toelichting	Ontwikkelen van de doorlopende leerlijnen, zodat de kerndoelen en de overlappende doelen zichtbaar worden. Op deze wijze de bandbreedte uren zo effectief mogelijk kan worden ingezet.

aanbeveling 2.	<u>Zelfstandigheid</u>
(letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	<p>Vanuit de visitatiecommissie is voor de kernwaarde zelfstandigheid de volgende aanbeveling gekomen.</p> <p>We zien veel zelfstandigheid terug, docenten sturen er goed op: de coach stuurt sterk op: “hoe ga jij dit aanpakken/oplossen?” Daarbij wordt de verantwoordelijkheid heel erg bij de leerlingen gelaten. In de onderbouw zien we dit erg sterk terug.</p> <p>In de bovenbouw zien we in de lessen wel een vorm van zelfstandigheid, maar minder duidelijk. Geef ook de bovenbouwleerlingen de ruimte om hun zelfstandigheid te laten zien. Hebben bovenbouwers geen daltonuren nodig?</p>

	<p>De invulling van de daltonuren verschilt per docent. Hoe kunnen jullie gezamenlijk tot een inrichting van het daltonuur komen dat leerlingen meer ruimte geeft om hun zelfstandige invulling eraan te geven?</p> <p>Doordat er in de onderbouw geen cijfers gegeven worden, geven leerlingen aan niet altijd goed te weten waar ze staan. Denk na over de feedback aan de leerlingen: kunnen leerlingen verantwoorde keuzes maken om te verdiepen, of te versnellen op basis van de feedback die de leerlingen nu krijgen?</p>
actie	Ontwikkelen van bandbreedte uren
uitvoerenden	Lesgevende docenten die op de bandbreedte staan
tijdvak	Schooljaar 2023-2024
scholing/externe ondersteuning	Schooleiding moet met MR een leidraad geven voor de beoordelingen in de onderbouw (waarschijnlijk formatief (rond hebben juli 2023))
toelichting	Door in de lessentabel de bandbreedte uren in het rooster te zetten voor elke leerjaar, krijgen de bovenbouw leerlingen de mogelijkheid om te kiezen voor een vak waar ze interesse in hebben, een uitdaging in zoeken of juist ondersteuning nodig hebben.

aanbeveling 3.	<u>Samenwerking</u>
(letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	<p>Vanuit de visitatiecommissie is voor de kernwaarde samenwerking de volgende aanbeveling gekomen.</p> <p>Samenwerken hebben wij op een mooie manier gezien bij de praktijkvakken (robotica, koken). In de theorielessen hebben we weinig samenwerking gezien. Ook leerlingen geven aan dat ze eigenlijk vooral soms samen een oefening maken, maar dat dat niet veel verder gaat. Je kunt samenwerking zien als een variant van activerende didactiek. Voeg het toe aan de lesobservatieformulier (dalton-kijkwijzer), als aandachtspunt bij lesbezoeken. Probeer van de praktijkvakken te leren hoe dat op een mooie manier kan. Hoe kun je de ‘bandbreedtelessen’ al vanaf de invoering ervan inzetten als middel om samenwerken krachtiger in de school te brengen?</p>
actie	Aanpassing op daltonkijkwijzers.
uitvoerenden	Daltoncommissie 2023 t/m 2025
tijdvak	In de loop van jaar 2024 (advies studiedag begin januari)
scholing/externe ondersteuning	Scholingsdag activerende didactiek bij blended learning

Blended Learning

toelichting

Spreekt voor zich

aanbeveling 5.

Effectiviteit & doelmatigheid

(letterlijk overnemen uit
visitatieverlag)

Vanuit de visitatiecommissie is voor de kernwaarde effectiviteit en doelmatigheid de volgende aanbevelingen gekomen.

We zien al veel aanknopingspunten op het Werkman College waarop de effectiviteit en doelmatigheid versterkt kunnen worden tijdens de lessen.

Vooral in de onderbouw hebben we gezien hoe leerlingen hun eigen doelen kunnen inzien en opstellen (middels de portal en de begeleiding van een coach) en ook de praktijklessen bieden duidelijke afspraken die tijdens reguliere lessen toegepast kunnen worden.

- Ons advies is om te kijken op wat voor manier deze basis van leerdoelgericht werken van de onderbouw middels een doorlopende leerlijn ook in de bovenbouw vorm kan krijgen.

- Zeker gezien het wegvallen van de portal (van Kunskapskolan) is het verstandig opnieuw te kijken hoe dit in een ander format geplaatst kan worden. Biedt magister daarvoor voldoende mogelijkheden?

- Daarnaast biedt de nieuwe lessentabel met de nieuwe 'bandbreedtelessen' uitstekend de mogelijkheid om de daltonuren te herzien. Op wat voor manier willen jullie een daltonuur gaan inrichten? Hoeveel keuzes willen jullie de leerlingen aanbieden, maar vooral: hoe stel je de leeropbrengsten van de daltonuren vast, is dit de taak van de leerling zelf of van de docent?

- Tot slot is liggen er ook mogelijkheden om de lesstructuur te herzien. Wat voor invulling krijgt de daltontijd tijdens de lessen? Hoe worden leeropbrengsten vastgesteld, zodat elke leerling gestimuleerd wordt om hier tijdens de lessen mee aan te slag te gaan (ook als de docent even niet kijkt)?

- Hierbij is het advies om de krachtige lesstructuur zoals die al veel tijdens de praktijklessen te vinden is te gebruiken in elke lesstructuur. Zo kan het helpen om vast te stellen welke (pedagogische) afspraken als voorwaarden dienen voor een effectief leerklimaat. Denk aan hierbij ook aan: laptops dicht, vraag hulp als je vastloopt, afspraken rondom telefoongebruik, maar ook afspraken over de werkhouding van de leerlingen.

actie	Actie 1: Lessentabel met bandbreedte uren Actie 2: Lesstructuur aanpassen Actie 3: Doorlopende leerlijn (doelen beschrijven)
uitvoerenden	Actie 1: Commissie die over lessentabel gaat) Actie 2: Aan de hand van onderzoek daltoncommissie, collegiale visitatie bij praktijklessen door vakdocenten. Actie 3: Binnen de vakoverstijgende secties
tijdvak	Studiejaren 2023 t/m 2027
scholing/externe ondersteuning	Collegiale visitaties anders daltonscholen
toelichting	

aanbeveling 6.	<u>Borging</u>
(letterlijk overnemen uit visitatieverslag)	Vanuit de visitatiecommissie is voor de borging op de kernwaarde de volgende aanbeveling gekomen. We zien de kernwaarden terugkomen in de scholing van het team. Ook met de leerlingen worden de kernwaarden besproken. Zelfs fysiek zijn de kernwaarden in het gebouw zichtbaar (op de pilaren). In de kijkwijzer zouden de kernwaarden een centralere plek kunnen innemen, zodat nog duidelijker met een waarderende daltonblik naar de lesinvulling en het pedagogisch handelen van de docenten gekeken kan worden. Mogelijk gaat dit er ook voor zorgen dat dalton in al haar aspecten niet als "extra" wordt gezien, maar juist als onderdeel van het gehele onderwijsproces.
actie	Aanpassing op daltonkijkwijzers. Onderzoeken waar de borging plaatsvindt om het zo inzichtelijk mogelijk te houden hoe de leerling ervoor staat. (magister, it's learning etc)
uitvoerenden	Opstarten door daltoncommissie 2023/2024
tijdvak	In de loop van jaar 2023 t/m 2025
scholing/externe ondersteuning	Visitatie bij andere (dalton)scholen en voorlichting van aanbiedende derden.
toelichting	

7.3 Ondertekening school en visitatievoorzitter voor gezien

Naam	Functie	Handtekening	Datum
	Rector	Akkoord	Mei 2023
	Visitatievoorzitter	Akkoord	Mei 2023

Voor de verdere procedure: zie notitie 'Daltonschool worden en blijven' op www.dalton.nl onder de kop 'visitatie en licentie'